

שלהן ערוך

אורה חיים

TRANSLATED
& EXPLAINED

הלכות שבת
בזר

מכון
סמיטה

שלח ערוך

אורה חיים

TRANSLATED
& EXPLAINED

הלכות שבת
בורר

מכון
סמיכה

שלחן
ערוך
אורה חיים
TRANSLATED
& EXPLAINED

Copyright © 2022 by
Machon Smicha LLC
Online Rabbinical Ordination Program
onlinemachon.com
info@onlinemachon.com

מכון
סמיכה

Compiled & Edited by:
Rabbi Shlomo Chaim Kesselman
Rabbi Yitzchak Sultan
Rabbi Daniel Rosenfeld
Rabbi Eliyahu Schulman
Rabbi Mendel Gorman

Templates, Layout & Cover by:

beishasforim@gmail.com

All rights reserved.

This publication, or any part thereof, may not be reproduced in any form, or by any means, including electronic, photographic, or mechanical, or by any sound recording system, or by any device for storage or retrieval of information, without the written permission of the publisher.

Hilchos Shabbos

Borer

Siman 319	1
Separating On Shabbos	
Mekoros	15

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלכא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר **(א)** * **ב** ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור ואם ביררם בידו כדי **(א)** לאכול **(ב)** לאלתר מותר:

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן **(ג)** מותר לברור **(ג)** הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:

ג * היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד **(א)** * ומניח [הגה] השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות **(ב)** גדולות מתוך קטנות **(ג)** לא מיקרי **(ג)** ברירה ואפילו היו שני מינים

שיט א (א) ננפה. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאחר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

סימן שיט | SIMAN 319

דין הבורר בשבת

Separating On Shabbos

*What is borer? / Is a peeler considered a tool designated for borer? / How far in advance of the meal can you prepare?
/ What is considered a mixture? / Is it permitted to use a coffee filter on Shabbos? / Is a salt shaker with rice in it a
problem on Shabbos?*

סעיף א

מקורות: שבת עד. | רא"ש שבת פרק ז הלכה ד | רמב"ם הלכה שבת פרק ח ה"ב

Introduction:

1. What is *borer*? The *Mishnah*¹ enumerates the 39 forbidden *melachos* of *Shabbos*, with one of them being *borer* (lit. separating).

When the *Gemara*² discusses *borer* it quotes what seems to be a self-contradictory *Braisa* that both permits and forbids *borer*.³ The *Gemara* suggests several different interpretations of this *Braisa*, with each opinion explaining which type of *borer* is prohibited on *Shabbos* and which type is permitted:

- 1) *Ulla*: The *Braisa* means that one may separate for the purpose of that day (he intends to partake of the separated entities that day) but may not separate for the next day.
- 2) *Rav Chisda*: The *Braisa* means that one may separate less than the *shiur* (the amount for which one would be liable to bring a *korban chatas*), but may not separate more than that.⁴
- 3) *Rav Yosef*: The *Braisa* means that one may separate with their hands, but may not separate using a utensil. *Mid'oraisa* one may not separate with a *nafah* (sieve) or *k'varah* (strainer), and *mid'rabbanan* one may not even separate with a *konoin* (triangular basket)⁵ or *tamchui* (serving plate).⁶
- 4) *Rav Hamnuna*: One may separate *ochel* (food) from *pesoles* (refuse), but one may not separate *pesoles* (refuse) from *ochel* (food).

Sources & Notes

---

1. *Shabbos* 73a

2. 74a

3. The *Braisa* reads, "If one has before him different types of food, he may separate and eat, separate and leave over. One may not separate, and if one does so it is a biblical violation."

4. *Ramban* [*Shabbos* 74a s.v. *V'chi*] discusses what *Rav Chisda* thought. See *se'if tes zayin* where his opinion is

quoted for practical ramifications.

5. *Rashi* [s.v. *B'konoin*] explains that a *konoin* is a wide vessel with a narrow opening. Someone who wanted to separate lentils would put lentils on the wide side and the lentils would roll through the thinner opening and the refuse would remain in the vessel.

6. *Mishnah Berurah* [319:2] explains that a *tamchui* is a large dish.

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א **הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר** **(א)** **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור ואם ביררם בידו כדי** **(א)** **לאכול** **(ב)** **לאלתר מותר:**

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן **(ג)** מותר לברור **(ג)** הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב **הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:**

ג **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד** **(ד)** **ומניח** [הגה] **השני כדי לאכול מיד:**

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות **(ב)** גדולות מתוך קטנות **(ה)** לא מיקרי **(ה)** ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת ע"י ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

5) *Abaye*: One may separate *l'alter* (for immediate consumption) but may not separate for later (even later that day), because doing so is equivalent to separating for storage, which is forbidden *mid'oraisa*.

The *poskim*⁷ rule like *Abaye*, because when the *Chachamim* presented *Rava* with the above interpretations, he praised *Abaye's*.

2. Why is *borer* permitted under certain conditions? *Rashi*⁸ explains that the reason why *borer* is permitted under certain conditions (with each interpretation of the *Braisa* offering a different explanation of what those conditions are) is because under these conditions, it is not considered the normal way to do the *melachah* of *borer*.

*Ran*⁹ explains that *borer* is permitted under these conditions because the *borer* is being done *biderech achilah* (the normal way of eating). Whatever is considered *derech achilah* is not included in the *melachah*.¹⁰

The *poskim*, including *Magen Avraham*,¹¹ *Shulchan Aruch Harav*,¹² and *Mishnah Berurah*¹³, use the language of *derech achilah* to explain the cases where *borer* is permitted.

3. What about separating from a mixture of two foods? A standard case of *borer* involves separating *ochel* and *pesoles*. But what if neither is really *pesoles*, and it's just two foods that one wants to separate from each other?

*Tosfos*¹⁴ and *Rosh*¹⁵ address this question. They rule that if one has in front of him two foods, but only wants to eat one of them, the desired food is considered the *ochel*, and the undesired one the *pesoles*. Therefore, one may only separate the desired food from the undesired, and it is forbidden to separate the undesired from the desired.

*Beis Yosef*¹⁶ implies that this logic is compelling since the *Braisa* compares separating two types of food to separating *ochel* from *pesoles*. Since *Tosfos* explains that when there is a mixture of two types of food, the undesired one is considered *pesoles*; therefore, separating one food from another is just like separating *ochel* and *pesoles*.

However, when it comes to *Rambam's*¹⁷ opinion, while it is clear that he holds that *borer* also applies to two types of food, he does not clarify whether he holds like *Tosfos* in considering the undesired one *pesoles*.¹⁸ Accordingly, *Eglei Tal*¹⁹ understands that *Rambam* holds that *borer* can also be violated by sorting two types of food into two separate locations, which according to *Tosfos* could theoretically be permitted.²⁰

Sources & Notes

---

7. *Rabbenu Chananel* [Shabbos 74a] *Rif* [Shabbos 32a] *Rosh* [Shabbos 7:4] *Ritva* [Shabbos 74a s.v. *Amruha*]

8. *Shabbos* 74a s.v. *Ochel*, *V'borer*

9. *Meyuchas L'ran* [Shabbos 74a].

10. *Tosfos* [Shabbos 74a s.v. *V'chi*] in the initial thought of the *Gemara* also raises the idea of *derech achilah*. *Ramban* [Shabbos 74a s.v. *V'chi*] implies the concept as well.

11. 320:7

12. 319:1-2

13. 319:6

14. *Shabbos* 74a s.v. *Hayu*

15. *Shabbos* 7:4

16. 319:3:2

17. *Hilchos Shabbos* 8:13

18. *Beis Yosef* implies that *Rambam* agrees with *Tosfos*.

19. *Zoreh* 1:1:2

20. *Pri Megadim* in *Rosh Yosef* [Shabbos 74a s.v. *V'heneh*] agrees with *Eglei Tal*. *Rambam's* view regarding taking the undesired from desired is discussed by *Acharonim* [fn. 75-78] as well as separating them into two piles in [fn. 160-162].

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר **(א)** * **ב** ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור ואם ביררם בידו כדי **(א)** לאכול **(ב)** לאלתר מותר:

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן **(ג)** מותר לברור **(ג)** הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:

ג * היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד **(א)** * **(ב)** ומניח [הגה] השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות **(ב)** גדולות מתוך קטנות **(ג)** לא מיקרי **(ג)** ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

In practice, the *halachah* follows *Tosfos*, as is evident from *Rama*²¹ and *Magen Avraham*.²²

4. May one ever separate with a tool? The *Gemara* continues that there are two versions of a certain *Braisa*, which discusses whether or not someone who separates two types of food on *Shabbos* is *chayav* to bring a *korban chatas* (sin offering). *Rav Ashi* had a *Braisa* that someone who separates two different foods on *Shabbos* is *patur*,²³ but the *Gemara* challenges him based on a *Braisa*, which states exactly the opposite — that in such a case he would be *chayav*. The *Gemara* resolves this contradiction by dividing the case of separating two types of food into two distinct cases: separating two types of food with a *konoin* or *tamchui* is *patur*, whereas separating with a *nafa* or *k'varah* is *chayav*.

*Rashi*²⁴ explains that using a large dish such as a *tamchui* (serving plate) to separate two foods is *patur* since it is an abnormal way of separating. Even using a *konoin* (triangular basket)²⁵ which has a thick side and thin side to allow the lentils to roll out leaving behind the refuse, is only forbidden *mi'drabbanan* since it is not the normal way of *borer*.

However, it is *assur mid'oraisa* to use a *nafah* (sieve) or a *k'varah* (strainer) because these tools are designed specifically for the purpose of *borer*, and separating with them is considered a normal act of *borer*.

*Tosfos*²⁶ explains that the *Braisa* the *Gemara* brings to challenge *Rav Ashi* is an independent *Braisa* not raised yet. *Rashi*,²⁷ however, explains that the *Gemara* was challenging him from the end of the first cryptic *Braisa*. *Tosfos* takes issue with this because according to *Rashi*, the beginning of the first *Braisa* according to *Abaye*, would be permitting separating for immediate use even using a *nafa* and *k'varah*. Also, according to *Ulla*, the *Braisa* would be permitted to separate anytime today. Both of these conclusions are impossible because elsewhere, the *Mishnah*²⁸ clarifies that even on *Yom Tov* it is forbidden to use these tools for separating even for even consumption. *Tosfos* adds that this is also implied in *Rabbenu Chananel*.²⁹

Tosfos concludes the discussion with the following three *halachos*:

- 1) It is permitted to separate for immediate consumption using one's hands.
- 2) It is forbidden *mid'rabbanan* to sort using a *konoin* or *tamchui*.
- 3) It is forbidden *mid'oraisa* to use a *nafa* or *k'varah*.

This is unlike the opinion of *Rashi* who holds that it is permissible to separate for immediate consumption, even with tools designed to separate.

Sources & Notes

See discussions regarding separating two foods for later in the day.

21. 319:3

22. 319:4

23. Based on *Shabbos* 3a, *Rambam* [*Hilchos Shabbos* 1:3] clarifies that as a general rule in *Hilchos Shabbos*, “*patur*” means *assur mid'rabbanan*, while “*chayav*” means *assur mid'oraisa*.

24. S.v. *Patur*

25. *Rashi* [s.v. *B'konoin*] explains that a *konoin* is a wide vessel with a narrow opening. Someone who wanted to separate lentils would put lentils on the wide side and the lentils would roll through the thinner opening and the refuse would remain in the vessel.

26. S.v. *V'hatanya*

27. S.v. *V'hatanya*

28. *Beitzah* 14b

29. *Shabbos* 74a

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר **(א)** * **ב** ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור ואם ביררם בידו כדי **(א)** לאכול **(ב)** לאלתר מותר:

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן **(ג)** מותר לברור **(ג)** הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב:

ג * היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד **(א)** * **(ב)** ומניח [הגה] השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות **(ב)** גדולות מתוך קטנות **(א)** לא מיקרי **(א)** ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התיר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

Rambam,³⁰ *Tur*, and *Mechaber* rule like *Tosfos*.

5. Which conditions are necessary to permit *borer*? *Rosh*³¹ summarizes that *l'halachah* there are three necessary conditions to permit *borer*:

(1) The *ochel* must be separated out for immediate use. This is based on *Abaye's* explanation of the *Braisa*, which the *halachah* follows.

(2) The *ochel* must be separated out from the *pesoles*, whereas it is forbidden to separate out the *pesoles* from the *ochel*. *Rosh* quotes this from *Rabbenu Chananel*.³²

(3) One must separate out the food for immediate use with their hand and not with a tool. This condition is based on *Rav Ashi's* resolution to the two seemingly contradictory *Braisos*.

Most *Rishonim* agree with *Rosh* that all three conditions are necessary to permit *borer*.³³

6. What about separating for others? *Tosfos*³⁴ interprets the *Gemara* to mean that just like it is permitted to separate for one's own immediate consumption, so too it is permitted to separate for someone else's immediate consumption. *Rama* codifies this *Tosfos*.

Mechaber defines three types of *borer*. The first is a *borer* for which the transgressor is *chayav mid'oraisa*.

הַבוֹרֵר אֵכֵל מִתּוֹךְ פְּסֻלָּת - **One who sorts out food from waste,** אוֹ שֶׁהָיָה לְפָנָיו שְׁנֵי מִיַּיִ אֲכָלִים - **or if there are in front of him two different types of food,** וּבוֹרֵר מִיֵּן מִמֵּיִן אֶחָד - **and he sorts out one type from the other type,** בְּנִפְחָה וּבְכַבְרָה חֵיב - **if one does either of these kinds of sorting with a sieve or strainer, he is biblically liable** for transgressing the prohibited *melachah* of *borer*.

Mechaber rules the second type of *borer*, which is *assur mid'rabbanan*.

בְּקַנּוֹן וּבְתַמְחָהּ, פְּטוּר אֵכֵל אֶסוּר - **If the sorting is instead performed with a triangular basket or with a serving plate, the sorter is exempt** according to Torah law, **yet** doing so is still **forbidden** according to rabbinic la.).

Mechaber rules the third type of *borer*, which is entirely permissible.

וְאִם בָּרַר בְּיָדוֹ (בְּדַי) לְאֵכֵל לְאֶתֶר, מִתֵּר - **And if one sorts food from waste with his hand (in order) to eat that food immediately, it is permitted,** even according to rabbinic law.

Rama adds.

וְכֹל מֵה שְׁבוֹרֵר לְצַרְף אוֹתָהּ סְעֻדָּה שְׁמַסֵּב - **And any sorting which a person does for the purpose of a meal** וְכֵן מִיָּד - **which he will be immediately sitting down to,**³⁵ מְקַרֵּי לְאֶתֶר - **is considered immediate.** וְאֶפְלוּ - **And even if others are eating with him** וְלִכְן מִתֵּר לְבָרַר הִירָק שְׁקוּרִין - **it is permitted.** שְׁרִי - **Therefore, it is permitted to remove the green called "lettuce"** מִן הָעֵלִין הַמְצַפְשִׁין שָׁבוּ - **from the rotten leaves that are with it,** כָּל מֵה שְׁצָרִיד לְאֵכֵל - **as much as is required for that meal.**

Sources & Notes

---

30. *Hilchos Shabbos* 8:12

31. *Shabbos* 7:4

32. *Ran* [*Shabbos* 32a s.v. *Nimsa*] proves this condition from the case discussed in *se'if hei*.

33. *Rabbenu Chananel* [*Shabbos* 74a-b], *Rif* [*Shabbos* 32a] *Rambam* [*Shabbos* 8:12-13] *Tosfos* [74a s.v. *Borer* and *V'hatanya*] *Ran* [*Shabbos* 32a s.v. *Nimsa*] and *Tur*.

There is a minority view of *Tosfos Rid* [*Sefer Hamachria* 23] who holds that it is permitted to separate *pesoles* from *ochel* if it is done by hand and for immediate consumption. See *Birkei Yosef* [319:2].

34. *Shabbos* 74a s.v. *Borer*.

35. Lit. reclining.

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א ^(א) ^(א) **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור**

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

לאלתר מותר: ^(ב)

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י ניי"ב ח"ח וב"י וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג * **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]**

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ב) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) **ננפה**. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

Discussions & Explanations

7. What about utensils that separate food designated for immediate consumption?

In general, *Rav Shlomo Zalman Auerbach*³⁶ held that any *kli* that separates, but the food is designated for immediate consumption after the *borer* is not considered a *kli borer*. For example, a tea bag, teapot, or salt shaker with rice inside are all permitted for this reason.³⁷

However, others disagree.³⁸

8. Are cutlery *klei borer*?

*Rav Moshe Feinstein*³⁹ was once asked about whether a fork or spoon is considered a *kli borer*. For example, if one is eating chicken on the bone and one wants to take a bite of chicken may he use his fork to pick out the chicken leaving behind the bones? Or perhaps *borer* is only allowed with one's hands literally?

He responded that using a fork or spoon depends

on whether the utensil is aiding the separation, in which case it is considered a *kli borer* like a *konoin* and *tamchui*, which are forbidden *mid'rabbanan*.⁴⁰ However, if they aren't doing anything better than a person can do with his hands and he just doesn't want to get his hands dirty or it is too far away, then it isn't a *kli borer* at all. Instead, it is considered an extension of one's hands. *Minchas Yitzchak*⁴¹ agrees.⁴²

Mishnah Berurah's opinion on the matter isn't clear, as in some places⁴³ he indicates that a spoon is a *kli borer* and in some places⁴⁴ indicates it is not. Some⁴⁵ explain that *Mishnah Berurah* agrees with *Rav Moshe's* distinction. He permitted separating a thick item from gravy with a spoon since that could just as well be accomplished with one's hand. However, he forbade separating fat from on top of non-homogenized milk with a spoon since that is something that is nearly impossible to do with one's hand. Similarly, he forbade taking congealed fat from a dish of gravy with a spoon.

Sources & Notes

---

36. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [ch. 3 fn. 140]

37. *Orchos Shabbos* [v. 1 ch. 3 fn. 79] asks why a *tamchui* is a *kli borer* since its shape doesn't aid *borer*. He answers that the reason a *kli borer* is forbidden is because it gives one's actions significance to be considered a *melachah*. Therefore, any *kli* with any shape could be a *kli borer*. However, that is only if one's action is an action of separating, and the *kli* gives it the status of a *melachah*. However, if it is primarily an action of eating, then the *kli* is not a *kli borer*. This could be the intent of *Chazon Ish* that a teapot is not a *kli borer* since the person pouring tea is doing an action in the process of drinking tea and not separating. Similarly, *Rav Shlomo Zalman Auerbach's* leniency could be understood that a *kli borer* which is always used for immediate consumption isn't a *kli borer* since the action isn't defined as an act of separating.

38. *Rav Chaim Kanievsky* [*Dor Hamelaktim* v. 4 p. 2579 citing *Am Mekadesh Sheviyi* v. 1 p. 222] didn't hold of this leniency.

39. *Igros Moshe* OC 1:124

40. His direct proof is from *Rashi* who describes that the shape of a *konoin* aids in the separation. Regarding a *tamchui*, *Bach* [319:1 s.v. *V'im birer*] describes a *tamchui* as a large platter that helps separate as the lentils get stuck on the edge of the platter while the refuse remains behind. See, however, *Orchos Shabbos* [v. 1 ch. 3 fn. 79].

41. 1:76

42. *Orchos Shabbos* [1:3:85] and *Shabbos Kitchen* [p. 135] concur. *Yabia Omer* [7:40:8] holds that cutlery is never a *kli borer* and is more lenient than *Igros Moshe*.

43. 319:55 and 62

44. 319:66

45. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [ch. 3 fn. 141], *Rav Shlomo Amar* [*Shma Shlomo* 1:5], *Yalkut Yosef* [319 fn. 10], and *Rav Yosef Tzvi Rimon* [*Shabbos* v. 2 p. 606]. See, however, *Orchos Shabbos* [v. 1 ch.3 fn. 98] for another resolution to the contradiction in *Mishnah Berurah*.

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א ^(א) ^(א) **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור**

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

לאלתר מותר: ^(ב)

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י ניי"ב ח"ח וב"י וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג * **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]**

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ה) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) **ננפה**. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

9. What about a pot cover?

Rav Moshe Feinstein holds that a pot cover is a *kli borer mid'rabbanan* since one utilizes it to make *borer* easier. Therefore, for example, it is *assur* to hold a pot cover close to the side of the pot allowing the liquid to drain while retaining the solid food in the pot.⁴⁶

*Rav Shlomo Zalman Auerbach*⁴⁷ and *Rav Elyashiv* agree.⁴⁸

10. What about a tea bag?

*Minchas Yitzchak*⁴⁹ raised an interesting issue with removing a tea bag from the cup. As it is removed the drops that drip out of the bag are being separated from the tea leaves. Even though one is separating *ochel* (the drops) from *pesoles* (the leaves) for immediate consumption, it is still *assur* because the bag is a *kli borer*. To avoid this, one may remove the tea bag with a spoon.⁵⁰

Rav Elyashiv, however, permitted removing the bag if one doesn't try to ensure that drops come out of the bag in the process. Since one isn't trying to separate those drops from the leaves, it

isn't *borer*.⁵¹

11. What about a teapot?

*Chazon Ish*⁵² writes that tea leaves mixed into tea in a teapot can be separated by being through a slotted spout of the teapot. He considers this as *borer ochel* from *pesoles* with one's hands and not a *kli borer*.⁵³ *Rav Shlomo Zalman Auerbach*⁵⁴ was lenient because he holds that any *kli* that is designated for immediate consumption after the *borer* isn't a *kli borer*. So too, the teapot is always used for *borer* before immediate consumption and is permitted. Many other *poskim*, however, disagree.⁵⁵

However, everyone agrees that it is permitted if the tea leaves have settled on the bottom of the teapot and one pours slowly as long as there's something left at the bottom.⁵⁶

12. What about slotted spoons?

Most *poskim* hold that using a slotted spoon or perforated serving spoon to separate out solids from a liquid is forbidden since it is a *kli borer*.⁵⁷

Sources & Notes

---

46. *Halachos of Shabbos* [Borer fn. 241] quoting *Rav Moshe Feinstein, Shabbos Kitchen* p. 161

47. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [ch. 3 fn. 176]

48. *Ayil Meshulash* [ch. 7 fn. 103] and *Orchos Shabbos* [1:3:76] agree. However, *Orchos Shabbos* [v. 1 ch. 3 fn. 83] quotes *Rav Shmuel Auerbach* who held that it isn't a *kli borer* and is just a way of avoiding getting one's hands dirty.

49. 4:99:2

50. *Shabbos Kitchen* [p. 161] is strict if a spoon is available.

51. *Ayil Meshulash* [ch. 7 fn. 100]. *Menuchas Ahavah* [2:7:44] agrees for other reasons: it is a *pesik reisha* (inevitability) which one doesn't care about the results, the bag isn't designed for *borer*, and it is *grama*.

52. 53 s.v. *Min ha'amur*.

53. *Ayil Meshulash* [ch. 7 fn. 84] explains that *Chazon Ish's* reason is that since the teapot was made to pour tea and not to separate between the tea leaves and the tea, it is not a *kli borer*.

Rav Chaim Kanievsky [*Taama D'kra* n. 41, cited by *Orchos Shabbos* v. 1 ch. 3 fn. 86] testified that in practice they were lenient in *Chazon Ish's* home.

Rav Ovadia Yosef [*Yachava Daas* 2:51] is also lenient and his reason is that he writes that most people wouldn't care if the tea leaves got into their tea. In that case, it is permitted to strain out the leaves based on *se'if yud*.

54. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [ch. 3 fn. 140]

55. *Shevet Halevi* 1:84 writes that since *Chazon Ish* himself only wrote this as a possibility and not *l'halacha* one must be strict. *Kaf Hachaim* 319:113 also seems to forbid this type of teapot. *Orchos Shabbos* [v. 1 ch. 3 fn. 85] quotes *Rav Shmuel Auerbach* as forbidding since the theories not to consider it a *kli borer* have no basis.

56. *Ayil Meshulash* [7:30] and *Orchos Shabbos* [1:3:77] based on *se'if yud daled*.

57. *Rav Wosner* [*Shevet Halevi* 5:58] holds that a slotted spoon is a *kli borer*. *Ayil Meshulash* [7:34] and *Shabbos*

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלכא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א ^(א) ^(א) **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור**

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

לאלתר מותר: ^(ב)

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג * **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]**

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ה) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה במה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלכא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) **ננפה**. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התיר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

*Orchos Shabbos*⁵⁸ writes that it is forbidden even according to *Chazon Ish* since the spoon is made to separate out gravy, unlike a teapot which is primarily made to hold and pour tea.⁵⁹

On the other hand, *Rav Ovadia Yosef*⁶⁰ is lenient because based on *Maharitzatz*⁶¹ that there's no *borer* of a solid from a liquid since it isn't normal to remove solids from a liquid with one's hand. Also, a person isn't insistent that all of the liquid drains from the spoon.⁶²

13. What about peelers?

Shemiras Shabbos K'hilchasah,⁶³ *Rav Elyashiv*,⁶⁴ and *Rav Nissim Karelitz*⁶⁵ hold that a peeler is a *kli borer* since it is made to do the activity of *borer*.⁶⁶

Rav Moshe Feinstein,⁶⁷ however, was lenient since it is essentially a fancy knife, but doesn't aid the *borer*. *Rav Ovadia Yosef*⁶⁸ was also lenient because the peel is attached to the fruit and is not considered a *ta'aruvos* (mixture of two separate entities) at all.^{69 70}

However, another reason to forbid a peeler is because it might be considered *uvdin d'chol* (the

manner in which it is done during the week). *Rav Yaakov Kamenetsky*⁷¹ held that using a peeler was *uvdin d'chol*, similar to the special knife for the *melachah* of *tochen*, which *Mishnah Berurah*⁷² considers *uvdin d'chol*. However, *Yalkut Yosef*⁷³ is lenient since it is considered just like a knife. *Shemiras Shabbos K'hilchasah*⁷⁴ isn't concerned with that.

14. What is called *pesoles*?

*Magen Avraham*⁷⁵ explains that it is *borer* to remove lettuce leaves that are partially moldy from the other good tasting leaves. This is true even though the partially moldy ones are edible if someone was really hungry and didn't have other food. The *poskim*⁷⁶ extrapolate from this that *mid'rabbanan*, *pesoles* includes something that is only edible if someone is in dire need.

*Biur Halachah*⁷⁷ clarifies that if the outer leaves of the lettuce become moldy it is permitted to remove them even though it is *pesoles* from *ochel*, since it is similar to peeling a fruit. However, if the bad leaves are scattered then it is only permitted to take the good ones from the bad ones.

Sources & Notes

Kitchen [p. 160] agree.

58. 1:3:(82).

59. *Rav Wosner* [*Shevet Halevi* 8:58] agreed.

60. *Yalkut Yosef* [319:42 v. 3 p. 306] quoting his father. *Or Letzion* [2:31:10] agreed.

61. 203, discussed in *se'if tes yayin*.

62. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [3:58] has a similar concept.

63. 3:35.

64. *Shalmei Yehudah* [6:(27)].

65. *Chut Shani* [v. 2 p. 68 and 87].

66. *Ayil Meshulash* [7:19] *Orchos Shabbos* [3:87] and *Shevet Halevi* [5:58]. *Eglei Tal* [*Borer* n. 6] implies that it is a *kli borer* if it is used for fruit that the majority of people peel first. *Ayil Meshulash* [7:(5*)] quotes *Rav Karelitz* who adds that a peeler can separate the peel more precisely than

a knife.

67. *Shabbos Kitchen* [p. 160:(104)].

68. *Chazon Ovadia* [v. 4 p. 231].

69. *Yalkut Yosef* [319:61] agrees.

70. See also *se'if daled*.

71. *Emes Lyakov* [510:(473)].

72. 321:45.

73. 319:(72).

74. 3:34.

75. 319:3

76. *Shulchan Aruch Harav* [319:4] and *Mishnah Berurah* [319:7]. Even though *Eliyahu Rabbah* [319:5] challenges *Magen Avraham's* proof, the *poskim* accepted *Magen Avraham's* ruling.

77. 319:1 s.v. *Min*

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א * ^(א) בנפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

ב ^(ב) לאלתר מותר:

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב ^ג הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג ^ד היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ב) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

15. What about sorting two desired foods from each other?

*Pri Megadim*⁷⁸ is unsure if sorting two types of foods, both of which one isn't going to eat right away, is *borer*. Perhaps the *melachah* of *borer* only applies when there is *ochel* and *pesoles* (or at least, out of two foods, one undesirable one). However, in this case, since one wants both equally, it is impossible to consider either to be the *pesoles*. Therefore, perhaps it should be permitted.

*Biur Halachah*⁷⁹ rejects this question from the simple language of *Rambam*⁸⁰ which implies that it is forbidden *mid'oraisa*.⁸¹ He also makes a *kal v'chomer*: If when taking *ochel* from *pesoles* and the *pesoles* remains in its place is considered *borer*, certainly when taking both items into two new locations certainly is *borer*.

One of *Pri Megadim's*⁸² proofs is from *se'if tes vav* where it is permitted to strain apart an egg yolk from the egg white. The reason it is permitted is because one isn't separating the yolk to eat it separately, rather one is separating it for its color. *Pri Megadim* infers from this that if one separates two items not to eat either, that is not *borer*.⁸³

*Rav Ovadia Yosef*⁸⁴ writes that *Biur Halachah's* proofs aren't compelling since ultimately it is

difficult to consider either food to be *pesoles* in this case. Even though he is strict about this question, he would consider this *safek* to be a factor to add in where there are other reasons to be lenient.

16. What about separating for others?

Rama writes that it is permitted to separate for immediate consumption even for others eating at the meal.

*Shemiras Shabbos K'hilchasah*⁸⁵ extends this to someone who is separating for someone else's immediate consumption even though one's main purpose is to remove the food he doesn't like. For example, if one does not like onions in his salad and someone else at the table does, he can remove the onions for his fellow, even though one's primary intention is to separate the onions out of his salad. His action is viewed as *borer ochel* from *pesoles* since for his friend the desired item is being removed.

*Rav Nissim Karelitz*⁸⁶ is unsure about this point because perhaps his actions are considered *borer* for himself since his primary intention is to fix his salad. In that case, the action is forbidden since one is removing *pesoles* from *ochel*.

Sources & Notes

---

78. *M"Z* 319:2

79. 319:3 s.v. *Hayu*

80. *Hilchos Shabbos* 8:13

81. In fact, *Pri Megadim* [*Rosh Yosef* to *Shabbos* 74a s.v. *Vheneh*] clearly notes that *Rambam* forbids in his case since according to *Rambam*, the prohibition of separating two foods is violated by sorting them into two locations, irrelevant of which one he wants. His suggestion to permit this was only for *Tosfos* and *Rama* who define the food one doesn't want as *pesoles*, that in this case perhaps there is no *pesoles*.

82. *M"Z* 319:12

83. *Biur Halachah* rejects the proof since one isn't preparing either food for consumption at any point. (This follows the explanation of *Bach* and *Levush* in *se'if tes vav*. See there for other approaches.) The yolk is getting mixed into mustard and the egg white is going to waste. However, when sorting two foods, both will be consumed later, and sorting them is a *melachah* that enhances each type of food.

84. *Yabia Omer* 5:31:5

85. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* 3:8.

86. *Chut Shani* [v. 2 p. 84 25:5 s.v. *Yesh*].

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמה יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א ^(א) ^(א) **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור**

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

לאלתר מותר: ^(ב)

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג * **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]**

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ה) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמה יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבנותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) **ננפה**. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

17. What if one accidentally does *borer*?

If if one accidentally does *borer*, *Pri Megadim*⁸⁷

suggests that the food is forbidden even after the fact. *Biur Halachah*⁸⁸ notes that according to *Gra*⁸⁹ it is possible to be lenient, since it was *shogeg*.

סעיף ב

מקורות: רא"ש שבת פרק ז הלכה ד | ר"ן שבת לב. ד"ה תנו | רמב"ם הלכות שבת פרק ח הלכה יב-יג

Introduction:

1. What is the time limit of immediate consumption? *Rosh*⁹⁰ and *Ran*⁹¹ hold that any separation for the same meal is considered for immediate consumption.

*Beis Yosef*⁹² infers from *Rabbenu Yerucham*⁹³ that anytime after one meal one may separate for the next meal. However, one may not separate from before, nor in the middle of one meal for another meal.

*Mordechai*⁹⁴ holds that it is only permitted to separate immediately before the meal, i.e., after the *borer* one begins eating. *Beis Yosef* supports this from the language of *Rambam*.⁹⁵

Beis Yosef also suggests that *Rambam* means that for *ochel* from *pesoles* it must be done immediately before eating, while separating one food from another may be done even a few hours in advance (unless it is for another meal). Even so, *Beis Yosef* concludes that he isn't sure how *Rambam* knew to make such a distinction.⁹⁶

Tur adds that if one does *borer* for the meal and there are leftovers, it is not an issue.⁹⁷ *Mishnah Berurah*⁹⁸ agrees.

Rama codifies *Rosh's* opinion, that only *borer* for the meal that he's already sitting at is considered immediate. *Taz*⁹⁹ agrees.¹⁰⁰

Sources & Notes

---

87. E"R 319:1.

88. 319:1 s.v. *Haborer*.

89. 318:1.

90. *Shabbos* 7:4.

91. *Shabbos* 32a s.v. *Tanu*.

92. 319:1.

93. 12:8.

94. *Shabbos* 7:361.

95. *Hilchos Shabbos* 8:12-13

96. *Rav Hershter* [*Ramban Shabbos* 74a fn. 278] explains that the basis for this distinction is that *borer* of *pesoles* from *ochel* is forbidden because it improves the *ochel*. However, *borer* of *ochel* from *ochel* doesn't improve the *ochel*. Instead, the primary prohibition to separate *ochel* from *ochel* is if the two types are separated for storage. See *Biur Halachah* [319:3 s.v. *Le'echol*].

97. *Chut Shani* [v. 2 p. 79 25:4 s.v. *Adam*] writes that it is forbidden to separate more than one surely is going to eat.

It is even forbidden for one who isn't sure how much he will eat, but just wants to do all the *borer* while preparing the food. However, he allows preparing for a baby as much as one thinks the baby might eat, even though the baby might decide not to eat it all. Similarly, it is permitted to prepare for guests a lot so that it looks presentable to serve.

However, *Shevus Yitzchak* [p. 239], is strict even for guests not to prepare except the amount that is likely to be eaten. *Rav Shlomo Zalman Auerbach* [*Shemiras Shabbos K'hilchasah* 3:(129)] is only lenient if the guests won't eat at all unless there is more. It is considered as though the *borer* has an immediate result of honoring his guests.

98. 319:5

99. 319:1

100. *Biur Halachah* [319:1 s.v. *Kol*] quotes *Tosefes Yerushalayim* who argues with *Rama* because it appears from the *Yerushalmi* that preparing for the same meal is not considered immediate. Nonetheless, *Biur Halachah* accepts

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א * הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א ^(א) ^(א) **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור**

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

לאלתר מותר: ^(ב)

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב * הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג * **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]**

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ה) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) **ננפה**. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת עיין ס"ד. הר"י אבולעפיא הובאו דבריו במהרי"ט צהלון סי' ר"ג כתב דמדבריו רש"י נראה דאפילו לאלתר דוקא כשבורר לעצמו מותר אבל לאחרים אסור ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו וכתב דאפילו לאחרים שרי. עוד כתב שם מהר"י אבולעפיא דהרמב"ם ס"ל דבורר פסולת מתוך אוכל נמי מותר לאלתר ולפי זה כתב דלהסיר הצרעה מן הכוס מותר להסירה כשהוא לאלתר. ומהרי"ט צהלון שם דחה דבריו והעלה שרדע"ת כל הפוסקים דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו לאלתר והנוטל פסולת מתוך האוכל לעולם חייב אפי' ביד ולאלתר ומהרי"ט"ן שם התייר להסיר הצרעה מן הכוס בשבת מטעם אחר דאין ברירה בלח. וגם את הצרעה ישלח. דלא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש

Mechaber rules what is considered *borer* for immediate consumption.

הַבּוֹרֵר אֵכֵל מִתּוֹךְ הַפְּסֻלָּת - **One who sorts food from waste** בְּיָדוֹ - **with his hand** לְהַנְיִיחַו - **and leaves**

it for later, אֶפְלוּ לָבוּ בַיּוֹם - **even to eat the sorted out food that same day**, נִנְעָשָׂה בְּבוֹרֵר לְאַחֲרָי - **it is forbidden, and is as if he has done borer for the purpose of storing** וְהָיָב - **and is liable**.

Discussions & Explanations

2. How long is considered immediately before the meal?

*Shulchan Aruch Harav*¹⁰¹ emphasizes that in order to do *borer* before a meal it must be immediately before the meal.

However, *Ben Ish Chai*¹⁰² writes that if one separates within an hour of the meal, it is permitted. Similarly, *Rav Vosner*¹⁰³ held that within a half-hour is considered immediately before the meal even if there will be time for a break after the *borer* before the meal.

*Rav Moshe Feinstein*¹⁰⁴ held that it is only permitted to do *borer* for the amount of time it takes to prepare for the meal. *Rav Ovadia Yosef*¹⁰⁵ agrees.

*Chazon Ish*¹⁰⁶ also held that it must be done only as long as it takes to prepare before the meal, yet he limited it to a maximum of a half-hour, even if it is a very big meal.

3. May one do *borer* that is necessary to be done in advance to prepare food for later?

Mechaber is explicit that it is only permitted to separate for immediate use but not for later that day. However, the question arises: What about *borer* where there is an immediate accomplishment, but the ultimate purpose is only later? Is that forbidden or permitted?

There are several examples of this:

1) Is it permitted to separate food from a refrigerator on *Shabbos* morning to heat it up so that it will be hot by the *seudah* (meal)? Is it permitted to take a drink out of a mixture of drinks to put it into the refrigerator to cool down for the meal? On the one hand, the separation is for later that day, not for immediate consumption, and should therefore be forbidden. However, on the other hand, one is doing *borer* on food that needs to be heated/cooled, and the activity of putting it in a place that warms/cools it is an immediate use of the separated entity.¹⁰⁷

Sources & Notes

Rama as the *halachah* because the *Bavli* implies otherwise.

101. 319:3

102. *Beshalach* n. 1

103. *Kovetz M'beis Levi* [v. 6 p. 41]

104. 4:74:13

105. *Chazon Ovadia* [v. 4 p. 180]

106. *Chut Shani* [v. 2 p. 77]

107. *Shemiras Shabbos K'hilchusah* [3:78] rules that anything with an immediate *toeles* (purpose) is considered

for immediate use. Similarly, *Rav Shlomo Zalman Auerbach* [*Shulchan Shlomo* 319:6:5] writes that it is permitted to separate out a paper or *sefer* to check that one has it or doesn't have it even though one is only planning on using that paper or *sefer* later that day. This is permitted because if he has the paper or *sefer* he has an immediate comfort from the knowledge that he has it, and if he doesn't have it he will go find someone else who does.

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמה יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלבא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א ^(א) ^(א) **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור**

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

לאלתר מותר: ^(ב)

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג ^(ד) ^(ד) **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]**

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ה) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

*Rav Elyashiv*¹⁰⁸ and *Rav Nissim Karelitz*¹⁰⁹ are strict even if one will eat the food immediately after it is heated/cooled, since at the time of the *borer* one is not eating the food.

However, *Rav Shlomo Zalman Auerbach*¹¹⁰ introduces a compromise, in that he is lenient for foods that are regularly heated up in advance. In that case separating to heat is part of *derech achilah*, and is permitted.¹¹¹

2) If one is leaving their house and needs to take an item with for later on, is separating it out from a mixture of other entities considered *borer* for immediate use? For example, if one is leaving the house on *Shabbos* with a baby, and wants to

take along a change of clothing for later that day, may they separate the clothing from the clothing drawer to take it with? Or is that considered separating for later in the day?

*Rav Shmuel Vosner*¹¹² ruled leniently, but *Rav Shlomo Zalman Auerbach*¹¹³ and *Rav Nissim Karelitz*¹¹⁴ ruled strictly.

3) Regarding separating a food before leaving the house for a child to eat as a snack on the walk, most *poskim*¹¹⁵ hold is forbidden, but *Rav Vosner* is lenient.

4) Regarding setting the table much in advance of the meal, because people like to see it set for

---

Sources & Notes

---

108. *Ayil Meshulash* [8:(80)]. *Shevus Yitzchak* [p. 230] quotes that *Rav Elyashiv* explained that taking out the food to heat up is not considered part of the *derech achilah* but seen as part of the preparations of the foods. He was only lenient if it is separated five or ten minutes before actually eating the food.

109. *Chut Shani* [v. 2 25:4]

110. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [3:(222)] *Me'or Hashabbos* [letter 8:1].

111. *Rav Shlomo Zalman Auerbach* explained that this is true even for *Biur Halachah* [319:4 s.v. *Chayav*] who forbids peeling an onion to put it in a dish made from animal feet to eat later that day; that is because it doesn't matter when one puts it in. But if putting it earlier and being left there makes the food taste better, it is permitted. The reason is that just like it is permitted to do *borer* for a meal of a hundred people well in advance of the meal, or to separate for a food for a later course in that meal since that is included in *derech achilah*, so too it is *derech achilah* to do *borer* in advance to make the food taste better if people usually do that. The same applies to separating and then putting food in the refrigerator for a child to eat, or separating and then heating up the food. It is considered *derech achilah* if that is the norm. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [3:(222)] brings a proof for this from *Rashba* [*Avodas Hakodesh* 1:8, as understood by *Machatzis Hashekel* 510:2] that separating flour on *Yom Tov* for after it will be baked is considered an immediate use. *Ayil Meshulash* accepts this proof. See *Chut Shani* [v. 2 p. 78 fn. 70] who is hesitant about this proof.

112. *Otzros Hashabbos* [3:67] *Kovetz M'beis Levi* [v. 6 p. 42 and v. 19 p. 29]. He doesn't explain his logic other than to explain that it is considered for immediate use. *Piskei Teshuvos* [319:8 s.v. *V'yesh*] explains that this approach compares preparing for a trip outside to preparing before the meal even for the end of the meal.

113. *Me'or Hashabbos* [letters 8:1]. *Rav Shlomo Zalman Auerbach* writes this as a consequence of his approach to permit *borer* to make a food taste better by having it done a few hours before the meal. That leniency is based on *derech achilah*, and has to be the norm. In this instance, he was discussing a case where a young mother was leaving her house with her baby to go to her parents house, and *Rav Shlomo Zalman* forbade doing *borer* to get a change of clothing in case the baby gets dirty later that day. In that case, it isn't the norm for people to separate an extra change of clothing with them when leaving the house, so it is not considered *derech achilah*. He also discusses there someone who is sick and needs to separate a pill for the middle of the night. Even though he wants to do it a couple hours in advance so that he doesn't need to do it in the middle of the night, *Rav Shlomo Zalman* forbade doing the *borer* in advance since it is not considered *derech achilah*.

114. *Chut Shani* [2:25:4]

115. *Az Nidbaru* [8:6:3] *Chut Shani* [v. 2 p. 78] *Ayil Meshulash* [8:24, 19:32]. See *Rav Elyashiv* [*Ashrei Ha'ish* 2:25:12] who similarly forbids separating for a salad that one is then going to bring to someone else's house for a meal, since the walking is a break between the *borer* and eating,

שיט א (א) לאכול לאלתר כו'. לאו דוקא לאלתר אלא באותו סעודה דהא בגמ' איתא ת"ר היו לפניו ב' מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת ואיכא הרבה אוקימתות לפרש ברייתא זו והמסקנא אביי אמר ה"ק בורר ואו כל לאלתר בורר ומניח לאלתר

ולבו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת: ואגב אזכיר מה שקשה לי מאי דוחקי' דאביי לפרש כן הברייתא דרך נעשה ולמה לא פי' דג' בבי קתני לאלתר שרי לכתחלה לאכול ולהניח לבו ביום פטור אבל אסור ולאוצר חייב חטאת וכדרך שפי' ר"י לפי תירץ שלו בשלמא לעולא ולר"ח ולר' המנונא אין לפנינו רק ב' חילוקים ע"כ מוכרחים אנו לפרש על ב' דברים דהיינו מותר לכתחלה וחייב חטאת משא"כ כאן שיש לפנינו ג' חילוקים דהיינו לאלתר ובו ביום ומניח למחר למה לא נפרש הברייתא ג"כ הכי ונלע"ד דהך היתר דלאלתר הוא פשוט דאל"כ ודאי היאך אפשר לאכול כל אדם דודאי לא יקח המאכל כלו בפעם אחד לפיו אלא יקח א' א' לפי ראות עיניו מה שיקח תחלה יקח וא"כ ק' פשיט' דשרי. וגם מ"ש מניח לאלתר

קשה פשיטא כיון דמותר לאכול הנברר ה"ה להניח מותר לאכול המונח לאלתר באותה סעודה וע"כ הוצרך לפ' דמ"ש אח"כ לא יברור לבו ביום יש בו חיוב חטאת וא"כ ה"א דאף להניח לאכול לאלתר אסור משום דאי שרית ליה להניח לאותה סעודה שמא יניח לבו ביום ויהיה חייב חטאת משא"כ אם לא היה חיוב חטאת רק פטור אבל אסור אין שום סברא לטעות ולגזור עבורו במניח לאותה סעודה ע"כ הוכרח אביי לפ' המשנ' על ב' דרכים זה נ"ל נכון: **ג (ב)** גדולות מתוך קטנות. דבת"ה סי' נ"ז כ' שאין אסור ברירה אלא בב' מינים דבגמרא איתא היו ב' מינים לפניו ודוקא ב' מינים דנקט דכל היכא דאיכא למימר דוקא לא אמרי' לאו דוקא ותמוה לע"ד דלפי הנראה לרבותא נקט ב' מינים דבא' פשיטא ששייך ברירה כמה שרוצה להניח אלא אפי' ב' מינים דכבר ניכר ומפורש

באר הגולה

שיט א שבת ע"ד והרמב"ם בפ"ח: ב תוס' וכ"כ ר"ח והרמב"ם שם: ג שם אוקימתא דאביי: ד רמב"ם שם:

באר היטב

ולברור אבל דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והוי ליה כמשחיל ביניתא מחלכא דאין זה בורר ע"ש. והיד אהרן כתב עליו דהיתר זה הוא דחוק מאוד. והט"ז סי' זה ס"ק י"ג ובסי' תק"ו ס"ק ג' כתב דאין להסיר הצרעה והזבובים מן הכוס דה"ל בורר פסולת מתוך אוכל אלא יקח מן המשקה קצת עמהם: **ג (ג)** הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ואפילו אין העלין הללו פסולת גמור שראויים לאכילה ע"י הדחק אסור לברור הפסולת. מ"א: **ג (ד)** ומניח. ר"ל דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכלין והשני חשיבא פסולת וא"כ צריך לברור זה שרוצה לאכול עתה דחשוב כאוכל ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה. מ"א: **ה**] ברירה. וט"ז חולק וכתב דיש להחמיר אפילו במין אחד ולא יברור אפי' במין א' ואפילו גדולות מתוך קטנות

שיט א (א) ננפה חייב. שזהו דרך ברירתו: **ב**] לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"מ] עסד"ה: **ג**] מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש: **ג (ד)** ומניח השני וכו'. כונת רמ"א למ"ש הטור דאותו שרוצה לאכול עתה חשוב כאוכל והשני חשוב פסולת ואם כן צריך לברור זה שרוצה לאכול ולהניח השני אבל איפכא לא דהוי פסולת מתוך אוכל וכ"כ הת"ה: **ה**] לא מקרי ברירה. אא"כ קצת אין ראוי לאכול אלא ע"י הדחק וכמ"ש

סימן שיט

דיני הבורר בשבת.

ובו יז סעיפים:

א הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו

שני מיני אוכלים ובריר מין ממין אחר

א ^(א) ^(א) **ננפה ובכברה חייב בקנון ובתמחוי פטור**

אבל אסור ואם ביררם בידו כדי ^(א) לאכול

לאלתר מותר: ^(ב)

הגה וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר [המגיד פ"ח ור"י נ"ב ח"ח וכו' וטור ורא"ש] ואפי' אחרים אוכלים עמו שרי [תוס' פ' כלל גדול] ולכן ^(ג) מותר לברור ^(ג) הירק שקורין שלאט"ן מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה [ב"י סימן שכ"א]:

ב הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו להניחו אפי' לבו ביום נעשה כבורר

לאוצר וחייב:

ג ^(ד) ^(ד) **היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ^(ד) ומניח [הגה]**

השני כדי לאכול מיד:

הגה ושני מיני דגים מקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכול מיד אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת ניכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות ^(ה) גדולות מתוך קטנות ^(ה) לא מיקרי ^(ה) ברירה ואפילו היו שני מינים

kavod Shabbos even though they're not going to eat until a while later, is that *borer* for immediate use, or for later in the day?

*Rav Elyashiv*¹¹⁶ holds that it is not considered for immediate use. Since no one separates silverware purely for the pleasure to see the set table, and it is clearly being done for the benefit of using the set table later during the meal, it is considered *borer* for later in the day and forbidden.

*Rav Shlomo Zalman Auerbach*¹¹⁷ ruled lenient since the goal of the *borer* to make the table look nice is accomplished immediately.

5) Regarding doing *borer* to lend an item to a friend now even if the friend will only use it later on, *Rav Shlomo Zalman Auerbach*¹¹⁸ ruled it permitted. It is considered *borer* for immediate use, since one's use with the item is completed when he lends it.

(6) Regarding removing a *siddur* or something expensive that fell into the garbage, *Rav Shlomo Zalman Auerbach*¹¹⁹ isn't sure. The immediate accomplishment is saving the item, but really it is not going to be used until later.

Sources & Notes

---

unless it is a neighbor.

116. *Shevus Yitzchak* [p. 226].

117. *Me'or Hashabbos* [letter 8:2]

118. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [3:(206)].

119. *Shemiras Shabbos K'hilchasah* [3:(206)].

מקורות

סעיף א

1. The *melachah* of *borer*, and the source for the three rules when it is permitted

The *Gemara* records several opinions about which conditions permit *borer*.

מסכת שבת עד, א

תנו רבנן: היו לפניו מיני אוכלין – בורר ואוכל, בורר ומניח. ולא יברור, ואם בירר – חייב חטאת. מאי קאמר? אמר עולא: הכי קאמר: בורר ואוכל – לבו ביום, ובורר ומניח – לבו ביום; ולמחר לא יברור, ואם בירר – חייב חטאת. מתקיף לה רב חסדא: וכי מותר לאפות לבו ביום? וכי מותר לבשל לבו ביום? אלא אמר רב חסדא: בורר ואוכל – פחות מכשיעור, בורר ומניח – פחות מכשיעור. וכשיעור – לא יברור, ואם בירר – חייב חטאת. מתקיף לה רב יוסף: וכי מותר לאפות פחות מכשיעור? אלא אמר רב יוסף: בורר ואוכל – ביד בורר ומניח – ביד. בקנון ובתמחוי – לא יברור, ואם בירר – פטור אבל אסור, ובנפה ובכברה – לא יברור, ואם בירר – חייב חטאת. מתקיף לה רב המנונא: מידי קנון ותמחוי קתני! אלא אמר רב המנונא: בורר ואוכל – אוכל מתוך הפסולת, בורר ומניח – אוכל מתוך הפסולת, פסולת מתוך אוכל – לא יברור, ואם בירר – חייב חטאת. מתקיף לה אביי: מידי אוכל מתוך פסולת קתני! – אלא אמר אביי: בורר ואוכל – לאלתר, ובורר ומניח – לאלתר, ולבו ביום – לא יברור, ואם בירר – נעשה כבורר לאוצר, וחייב חטאת. אמרוהו רבנן קמיה דרבא, אמר להו: שפיר אמר נחמני.

רש"י (שם)

היו לפניו מיני אוכלין – גרסינן, ולא גרסינן שני.

ולא יברור – לקמיה פריך: מאי קאמר ברישא תנא בורר והדר תנא לא יברור? ולמחר – לצורך מחר.

וכי מותר לאפות ולבשל לבו ביום – והכי נמי אב מלאכה היא, כיון דאמרת ולמחר חייב חטאת.

אוכל מתוך הפסולת – לא דרך ברירה היא.

בקנון – כלי עץ שעושין כעין צינור רחב מלאחריו וקצר מלפניו, ובעלי מטבע עושים אותו, והבורר בו קטנית נותן קטנית במקום הרחב ומנענעו, והקטנית מפני שהוא סגלגל מתגלגל ויורד דרך פיו הקצר, והפסולת נשאר בכלי.

פטור אבל אסור – מותר לכתחלה לא הוי – דדמי לברירה, וחייב חטאת לא הוי – דכלאחר יד הוא, דעיקר ברירה בנפה וכברה, אבל ביד לא דמי לבורר כלל.

ובורר ומניח לאלתר – לאכול לאלתר, שאין זה דרך בוררין.

לאוצר – להצניע.

נחמני – אביי.

2. Why is *Borer* permitted under these conditions?

Rashi writes regarding two conditions that it isn't the way of *borer*.

רש"י (שם)

אוכל מתוך הפסולת – לא דרך ברירה היא.
 ובורר ומניח לאלתר – לאכול לאלתר, שאין זה דרך בוררין.

Ran explains the concept based on *derech achilah*.

חידושי [המיוחסים ל]ר"ן (שבת שם ד"ה)

מה דרכו של בורר נוטל אוכל ומניח פסולת אף כאן נוטל אוכל ומניח פסולת אבל לפי שעה לאכול לאלתר כשהוא אוכל מתוך פסולת אינו אלא דרך אכילה דבהיתירא עסיק ואלו הי' פסולת מתוך אוכל אפי' לאכול לאלתר אסור דלעולם הוא דרך ברירה וחייב דבאיסורא עסיק.

Tosfos writes *derech achilah* in the initial thought of the *Gemara*

תוספות (שם ד"ה)

וכי מותר לאפות פחות מכשיעור – והמתרץ ס"ד דפחות מכשיעור הוי דרך אכילה.

Ramban implies that it is permitted to take *pesoles* from *ochel* while eating.

חידושי הרמב"ן (שם ד"ה)

וכי מותר לאפות לבו ביום וכי מותר לבשל לבו ביום אלא אמר רבה וכו'. פי' מסברא קסבר רבה שאין בבורר פחות מכשיעור חיוב כאופה פחות מכשיעור שאין דרך ברירה בכך אלא כאוכל ומצא פסולת בחתיכה שהוא אוכל, ומפריש פסולת מתוך אוכל הוא שמותר, ורב יוסף אמר דכיון דכשיעור חייב פחות מכשיעור נמי אסור דדרך בירור הוא שכל בורר קימעא קימעא הוא בורר עד שמוצטרף לחשבון גדול, אי נמי רבה לאו לפרוקי קושיא דר"ח אתא אלא לפרוקי ברייתא אתא וקושיא לא שמיע ליה.

Magen Avraham argues that doing a *melachah* for immediate use is forbidden, except for *borer* because that is *derech achilah*.

מגן אברהם (סי' שכ ס"ק 1)

ואינו ראוי לאכילה. ה"ל כבורר אוכל מתוך פסולת [טור] ולפמ"ש סי' ר"ב ובי"ד סי' מ"ד דאין אנו בקיאין איזה מקרי בוסר ולכן כת' רמ"א כל זמן שאינו ראוי לאכילה אסור וה"ה בשאר פירות שאינן ראויים לאכילה אסור לסחטן למימיהן, כת' הע"ש דיש להתיר לסחוט לצורך אותו סעודה כמ"ש בסי' שי"ט בו' ע"ש ול"נ דלא דק דאטו מי שרי לעשות מלאכה כדי לאכול לאלתר וכ"כ הש"ג פ"ז דשבת אלא הטעם בבורר בידו לאכול לאלתר לא מקרי ברירה דהוי דרך אכילה.

Shulchan Aruch Harav rules that when separating with the proper conditions, it is considered *derech achilah*.

שולחן ערוך הרב (סי' שיט סעי' א-ב)

אבל נטילת הפסולת אין זו דרך אכילה אלא דרך תיקון האוכל שיהא ראוי לאכילה הרי זו מלאכה גמורה. וכן הבורר אוכל מתוך הפסולת שלא לאכול לאתרו אלא להניחו לאכלו לאחר זמן אפילו בו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב לפי שלא שייך כאן לומר דרך אכילה כך הוא כיון שאינו אוכל לאתרו.

Mishnah Berurah explains the concept of separating for others based on *derech achilah*.

משנה ברורה (סימן שיט ס"ק)

(1) ואפילו אחרים וכו' – ר"ל דאחד יכול לבורר בעד כל בני הסעודה ואין בזה משום בורר דדרך אכילה היא.

3. Borer with two foods

Tosfos and *Rosh* hold that the undesired food is considered *pesoles*.

תוספות (שבת עד, א)

היו לפניו שני מיני אוכלין גרסי' – וכן פירש ר"ח דבאוכל מתוך אוכל שייכא ברירה שבורר אותו שאינו חפץ לאכול מתוך אותו שרוצה לאכול דאותו שאינו חפץ בו חשיב פסולת לגבי אותו שחפץ לאכול וכן משמע בירושלמי דגרס הבורר אוכלים מתוך אוכלים חזקיה אמר כו'.

רא"ש (שבת פ"ז סי' ד)

והבורר שני מיני אוכלין אותו שרוצה לאוכלו עתה מיקרי אוכל ואידך מקרי פסולת.

Beis Yosef holds that the opinion of *Tosfos* is compelling.

בית יוסף (סימן שיט א)

היו לפניו שני מיני אוכלין אותו שרוצה לאכול עתה וכו'. כן כתב הרא"ש בפרק כלל גדול (סי' ד) וטעמו מדתניא כבריייתא שכתבתי בסמוך היו לפניו שני מיני אוכלין בורר ואוכל וכו' אלמא דבורר אוכל מאוכל הוא כבורר אוכל מתוך פסולת ואין לזה טעם אלא אם כן נאמר שאותו שרוצה לאכול עתה מיקרי אוכל ואידך מיקרי פסולת:

Rambam doesn't clarify whether the undesired one is *pesoles*.

רמב"ם (הל' שבת פ"ח הי"ג)

והבורר פסולת מתוך האוכל אפילו בידו אחת חייב, והבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהן חייב מפני שהפסולת שלהן ממתקת אותן כשישלקו אותן עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב. הבורר אוכל מתוך פסולת בידו להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב, היו לפניו שני מיני אוכלין מעורבין בורר אחד מאחד ומניח לאכול מיד, ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שבירר בשחרית לאכול בין הערבים חייב.

Eglei Tal understands that *Rambam* holds *borer* with two foods is about separating them, and not that one is considered *pesoles*.

אגלי טל (ביאורים מלאכת זורה הל' א' הע' א' ק' ב)
 בתוס' מכילתין ע"ד. ד"ה שני מיני אוכלין. כתבו דאוכל מתוך אוכל שייך ברירה שבורר אותו שאינו חפץ לאכול מתוך אותו שחפץ לאכול דאותו שאינו חפץ בו חשוב פסולת לגבי אותו שחפץ לאכול וכן משמע בירושלמי דגרס הבורר אוכלין מתוך אוכלין וכו' עכ"ל. והנה בירושלמי לא הוזכר זה כלל משום דמין אחד חפץ לאכול אלא סתם משמע דלעולם הבורר מין אחד מתוך מין אחר חשוב בורר. וכן משמע ברמב"ם פ"ח מהל' שבת הלכה י"ב וביותר משמע כן בתוספתא פי"ז [ה"ו] דשבת העתיקה הרשב"א ריש פ' חבית [קמג ב] נתערבו לו פירות בפירות בורר ואוכל. בורר ומניח על השלחן. בורר ומשליך לפני בהמתו. בוררן [בתוספתא שלפנינו איתא בדק ואינו מובן וצ"ל כמו שהעתיק הרשב"א בוררן] אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן חייב או שילקוט [צ"ל שלקט וכן העתיק הרשב"א] מתוכן עפר וצורות חייב. ומשמעות אלו לעצמן ואלו לעצמן שרוצה בברירת שניהם. לא שחפץ באחד יותר ואעפ"כ חייב:

4. Doing *borer* with a *kli*

The *Gemara* rules that *borer* with a tool is forbidden.

מסכת שבת ער, א
 היו לפניו שני מיני אוכלין, ובירר ואכל, ובירר והניח. רב אשי מתני: פטור, רבי ירמיה מדיפתי מתני: חייב. רב אשי מתני פטור, והא תני חייב! לא קשיא, הא – בקנון ותמחוי, הא – בנפה וכברה.

Rashi and *Tosfos* argue whether the challenging *Braisa* is a new one. The ramification is whether using a *kli borer* for immediate consumption is permitted.

רש"י (שם)
 והתניא – לעיל חייב, ואי בבורר ומניח לאלתר – מותר לכתחלה הויא, ופטור אבל אסור ליכא.

תוספות (שם)
 והתניא חייב – פי' בקונטרס דהיינו ברייתא דלעיל וקשה לר"י דלמאי דמוקמינן לה בנפה וכברה משמע דוקא לבו ביום אסור אבל לאלתר אפי' בנפה וכברה שרי ובפ"ק דביצה (גם זה שם.) משמע דבנפה וכברה אסור בכל ענין דתנן ב"ה אומרים בורר כדרכו בקנון ובתמחוי אבל לא בנפה וכברה ולא מפליג בין לאלתר לבו ביום ועוד לכאורה לעיל הוי בורר לבו ביום כמו לאלתר לאביי וא"כ שרי לעולא בנפה וכברה אפי' לבו ביום ובמתני' דביצה אסר לכל הפחות לבו ביום ונראה לר"י דברייתא דלעיל איירי בבורר ביד והכא דמוקמי לה בנפה וכברה ברייתא אחריתי היא ואפי' לאלתר חייב חטאת וכן משמע מתוך פירוש ר"ח דפירש שיש ג' דינין בבורר לאלתר דביד מותר לכתחלה בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור בנפה וכברה חייב חטאת.

5. Rules for when *borer* is permitted

Tosfos proves that using a *kli borer* is forbidden even for immediate use. He concludes with three conditions to permit *borer*.

תוספות (שם)

והתניא חייב. פי' בקונטרס דהיינו ברייתא דלעיל וקשה לר"י דלמאי דמוקמינן לה בנפה וכברה משמע דוקא לכו ביום אסור, אבל לאלתר אפי' בנפה וכברה שרי, ובפ"ק דביצה (גם זה שם). משמע דכנפה וכברה אסור בכל ענין דתנן ב"ה אומרים בורר כדרכו בקנון ובתמחוי אבל לא בנפה וכברה, ולא מפליג בין לאלתר לכו ביום, ועוד לכאורה לעולא דלעיל הוי בורר לכו ביום כמו לאלתר לאביי וא"כ שרי לעולא בנפה וכברה אפי' לכו ביום ובמתני' דביצה אסור לכל הפחות לכו ביום ונראה לר"י דברייתא דלעיל איירי בבורר ביד והכא דמוקמי לה בנפה וכברה ברייתא אחריתי היא ואפי' לאלתר חייב חטאת וכן משמע מתוך פירוש ר"ח דפירש שיש ג' דינין בבורר לאלתר דביד מותר לכתחלה בקנון ובתמחוי פטור אבל אסור בנפה וכברה חייב חטאת.

Rambam requires three conditions to permit *borer*. He distinguishes between separating *ochel* and *pesoles*, and two types of *ochel*.

רמב"ם (הל שבת פ"ח הל' יב-יג)

הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלין ובידר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב, בקנון או בתמחוי פטור, ואם בירר בידו לאכול לאלתר מותר. והבורר פסולת מתוך האוכל אפילו בידו אחת חייב, והבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהן חייב מפני שהפסולת שלהן ממתקת אותן כשישלקו אותן עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב. הבורר אוכל מתוך פסולת בידו להניחו אפילו לכו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב, היו לפניו שני מיני אוכלין מעורבין בורר אחד מאחד ומניח לאכול מיד, ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לכו ביום כגון שבירר בשחרית לאכול בין הערבים חייב.

Rosh also requires these three conditions.

רא"ש (שבת פ"ז סי' ד)

הזורה והבורר ת"ר היו לפניו שני מיני אוכלים בורר ואוכל בורר ומניח ולא יברור ואם בירר חייב חטאת. מאי קאמר. אמר אביי הכי קאמר בורר ואוכל לאלתר בורר ומניח לאלתר ולכו ביום לא יברור ואם בירר נעשה כמי שבורר לאוצר וחייב חטאת. אמרוה קמיה דרבא אמר שפיר קאמר נחמני. היו לפניו שני מיני אוכלין ובידר ואכל ובידר והניח. רב אשי מתני פטור. ורבי ירמיה מדפתי מתני חייב. רב אשי מתני פטור והתניא חייב חטאת לא קשיא כאן בקנון ותמחוי כאן בנפה וכברה. והלכה כרב אשי דבקנון ותמחוי פטור אבל אסור ובנפה וכברה חייב חטאת וביד בורר ואוכל בורר ומניח לאלתר ולכו ביום חייב חטאת כאביי. ושיעור לאלתר פר"ח ז"ל שיעור מה שמיסב על השולחן לאותה סעודה ודוקא אוכל מתוך פסולת. אבל פסולת מתוך אוכל אסור. והבורר שני מיני אוכלין אותו שרוצה לאוכלו עתה מיקרי אוכל ואידך מקרי פסולת.

Magen Avraham reminds that the need for immediate consumption applies to *ochel* and *pesoles*.

מגן אברהם (סי' שיט ב)

לאלתר מותר. ודוקא אוכל מתוך הפסולת [מ"נ] עסד"ה.

Mishnah Berurah outlines the three conditions to permit *borer*.

משנה ברורה (סי' שיט הקדמה)

אין חל איסור בורר מן התורה כ"א באחד משלשה אופנים שאז דרך ברירה היא כן בחול. (א) אם בורר פסולת מן האוכל אפילו בורר בידו ודעתו לאכול מיד [א] ג"כ חייב שזהו דרך ברירה בחול לברור הפסולת מן האוכל. (ב) אם הוא בורר בכלי שדרך לברור בה כגון בנפה וכברה חייב אפילו הוא בורר האוכל מן הפסולת ודעתו לאכול מיד שכן דרך הבורר בכלי פעמים הוא בורר האוכל מן הפסולת כגון שנקבי הכברה דקין והאוכל הוא גם ופעמים הוא להיפוך [ואם הוא בורר בכלי שאין דרך לברור בה פטור אבל אסור וכדלקמיה]. (ג) אפילו אם הוא בורר אוכל מן הפסולת ובידו אך שדעתו לאכול לאחר זמן חייב ואינו מותר לברור כ"א באופן שיזהר בכל ג' אופנים דהיינו שיברור האוכל מן הפסולת וגם שהברירה יהיה בידו ולא בכלי וגם שיהיה דעתו לאכול מיד שאז לאו דרך ברירה היא אלא דרך אכילה היא.

6. What about separating for others?

Tosfos rules based on the *Gemara* that it is also permitted to separate for others

תוספות (שבת ע"ד א)

בורר ומניח. פי' לצורך אחרים:

7. A utensil that is designed for separating for immediate consumption.

Rav Shlomo Zalman holds it is not a *kli borer*.

שמירת שבת כהלכתה (ה"א עמ' 161)

ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דכלי המיוחד לברור לצורך מידי בלבד, אפשר דאינו בכלל האיסור לברור בכלי, ולכן מותר לשפוך תמצית תה דרך מסננת שבפי התיון, דלהלן סע' סב, או להוציא שקית תה מן הכוס, הגם שטיפות תמצית התה מטפטפות מן השקית, וכדלהלן סע' סד וע"ש בהערה קצב, וכמו שמותר לברור ביד משום טעמא דדרך אכילה בכך, וכמו שמותר לקלוף בסכין אפילו פסולת מתוך אוכל, ובלעיל סע' לה, וכע"ז מובא סי' שכא סע' יב בביה"ל ד"ה מידי, דכמו שמותר לברור ביד סמוך לאכילה מטעם דדרך אכילה בכך, כך מותר לחתוך בכלי סמוך לאכילה, ולא אסר משום טוחן, והה"נ בני"ד דשרי ע"י כלי אשר בשום אופן אין בוררין בו אלא לשימוש מידי, וה"ה דלפ"ז יש להתיר השימוש במלחיה שיש בה גרגירי אורז, דלהלן סע' סו ובהערה ר, אולם בח"א כלל טז סי' ט חושש גם ככה"ג וכתב דאפשר דגם חייב, וכן בעוד אחרונים, וצ"ע, ועיין להלן הערה קמה. כך יש ליישב דברי המ"ב סי' שיט.

8. Cutlery

Mishnah Berurah implies that taking cream (*ochel*) from milk (*pesoles*) is forbidden with a spoon since it is a *kli borer*.

משנה ברורה סימן שיט סב (מש' אסור)

וכן הקולט שומן הצף ע"פ החלב [שקורין סמעטענע] גם זה הוא בכלל בורר ע"כ יזהר שבשיגיע סמוך לחלב יניח קצת עם החלב ואז שרי וכמ"ש סי"ד וה"ה להיפוך שיטול קצת מן החלב עם השומן הזה [אבל [נח] ליקח השומן בצמצום אסור אפילו דעתו לאכול לאלתר שהרי הוא לוקח בכף].

Mishnah Berurah implies that separating the curds from the whey with the spoon is permitted and a spoon is not a *kli borer*.

משנה ברורה סימן שיט סו (מש' מותר)

לא יחבצם בידו – ר"ל לא יקבצם בידו להפריד אותם מן הדבש. ודע דבתוספתא איתא אבל מחבץ הוא מעשה קדירה ואוכל [סא] ור"ל להפריד בכף מאכל עבה מן הרוטב דמותר משום דדרך אכילה הוא בכך.

Rav Moshe held that cutlery is not a *kli borer* if it isn't easier to do *borer* with it.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק א סימן קכד

פשוט לע"ד דאם ע"י המזלג והכף נברר בנקל מבידו שנמצא שמסייעים למעשה הברירה יש להחשיב זה בורר בכלי ויש לאסור כמו בקנון ותמחוי אבל אם אין עושים להברירה כלום יותר מבידו אלא מחמת שאינו רוצה ללכלך ידו או מחמת שהוא מרחוק ואינו יכול להגיע שם בידו או מחמת שהוא דבר לח ואינו יכול ליקח בידו וכדומה הוא רק כבורר בידו שמותר לאלתר באוכל מתוך פסולת. דהא פירוש קנון איתא ברש"י שבת דף ע"ד שהוא צינור רחב מלאחריו וקצר מלפניו ונותן קטנית במקום הרחב ומנענעו והקטנית מתגלגל ויורד דרך פיו הקצר והפסולת נשאר בכלי והובא /או"ח/ בס' שי"ט סעי' ד'. וא"כ הוא כלי שמתברר בנקל ע"ז אף שאין עיקר הברירה בכלי זה אלא בנפה וכברה ופטור דהוא כלאחר יד מ"מ אסרו מדרבנן כיון שדמי לברירה מאחר דג"כ ע"י הכלי נברר כדפרש"י שם /שבת עד/.

וראיה גדולה מהא שלקלוף שומים ובצלים ולהמג"א אף לקלוף תפוחים אסור משום בורר כדאיתא /או"ח/ ס"ס שב"א ומ"מ מפורש שם דרק להניח אסור אבל לאכול לאלתר שרי אף שסתם קליפת שומים ובצלים הוא בסכין ותפוחים א"א כלל לקלוף ביד. אלא צריך לומר כיון דלעצם הברירה אין הסכין מברר ביותר באם היה עושה זה ביד ומה שעושה בסכין הוא מחמת שא"א לו לעשות החתיכה ביד או אף שאפשר לו בדוחק ובקושי אבל קל הוא לעשות ע"י סכין ולא מסייע לענין הברור כלום הוא כבורר ביד שמותר לאכול לאלתר.

Minchas Yitzchak holds cutlery isn't a *kli borer*.

שו"ת מנחת יצחק חלק א סימן עו

אם מותר לברור אוכל מתוך פסולת לאכול לאלתר על ידי מזלג. תשובה הנה על המבואר (בס' שי"ט סי"ד) דמותר לערות בנחת מכלי לחבירו, ובלבד שיזהר וכו', כתבו הפוסקים דאם בדעתו לשתותו לאלתר מותר, כדמוכח ממסקנת המג"א וש"פ, ואף שמערה מכלי לכלי, מכל מקום עיקר ברירה נעשה על ידי ידיו. פירש (מ"ב אות ס"ו), מה דאיתא בתוספתא אבל מחבץ הוא מעשה קדירה ואוכל, דר"ל להפריד בכף מאכל

עבה מן הרוטב, דמותר, משום דדרך אכילה הוא בכך עיי"ש, ובוה נראה ג"כ דמה שלוקח האוכל על ידי מזלג, לא הוי לצורך הברירה, דהמזלג ל"מ להברירה, והוא בא רק לצורך שלא לזהם המאכל והידיים ושרי.

Shemiras Shabbos Kehilchasa uses this distinction to explain Mishnah Berurah.

שמירת שבת כהלכתה א ע' 161

(קמא) כך יש ליישב דברי המ"ב סי' שיט ס"ק נה ו-סב, שאוסר לקחת בכף, ואילו בס"ק סו הוא מתיר (ועיין בדברינו לעיל הערה ז). וי"ל דהיכי שהכף משמשת ידא אריכתא מחמת שאינו רוצה ללכלך את ידו, או מחמת שהוא מרוחק ואינו יכול להגיע לשם בידו, או מחמת שזה דבר לח שאינו יכול לקחתו בידו, הוה כבורר בידו ודרך אכילה בכך ומותר, משא"כ בס"ק נה ו-סב, שע"י הכף והמזלג נברר ביתר קלות מאשר בידו, שנמצא שמסתייע בהם למעשה הברירה, ולכן זה נחשב לבורר באמצעות כלי, וכ"ה בשו"ת אג"מ או"ח ח"א סי' קכד ושו"ת מנחת יצחק ח"א סי' עו וח"ט סי' לב, ועיין גם קצוה"ש סי' קכה בבדה"ש ס"ק ח, ועיין סי' שכא סע' יב בביה"ל ד"ה מידי דהוה, חזו"א סי' נד ס"ק ה ואג"ט מלאכת בורר סע' ו ו-י, וע"ע קצוה"ש סי' קכה בבדה"ש ס"ק ט ו-יד, דספקו של הפמ"ג באוכל מתוך אוכל (ועיין לעיל הערה קלט) אינו אלא בנפה וכברה שהם כלים המיוחדים לכך, אבל כף גם להפמ"ג שרי.

9. Pot cover

Rav Shlomo Zalman was unsure if one may press a spoon with noodles and water against the side of a pot to drain the water.

שמירת שבת כהלכתה א עמוד 461

ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, שמסתפק דאולי יש להיזהר ולא לקרב את האיטריות שבכף לדופני הצלחת ע"מ שהמרק שבכף ירד ממנה, כיון שהכף ביחד עם הצלחת נחשבים לכלי סינון, ואין לעשות כן אפי' אם בדתו לאכול את שניהם, גם את האיטריות וגם את המרק, עיין סי' שיט סע' א בביה"ל ד"ה ובורר, וראה הערה קעג דלעיל.

Ayil Meshulash quoting Rav Karelitz and Rav Elyashiv consider holding the pot cover close to the pot to drain water from noodles, a kli borer.

איל משולש – בורר עמוד 531

לו. כשמצמיד את מכסה הסיר לסיר, ומשאיר פתח צר לסינון, — ומסנן דרכו את המרק מהאטריות, את הרוטב מהתבשיל וכיו"ב, הרי זה כבורר בכלי ואסור.

Orchos Shabbos quotes Rav Shmuel Auerbach who held it isn't a kli borer.

ארחות שבת – א עמוד 971

וכתב מו"ר הגר"ש אויערבאך שליט"א דנראה יותר דאין זה כלי לברירה, רק ידא אריכתא, שלא ללכלך ידו, והוא מעכב במכסה שלא יעברו.

10. Teabag

Shemiras Shabbos Kehilchasa recommends against removing the tea bag without the help of a spoon.

שמירת שבת כהלכתה א עמוד 661

ונכון להוציא את השקית או את כפית־התה בעזרת כף או כפית אחרת, ולא ביד, מפני שאם ישהה את השקית, אחרי שהוציאה, מעל גבי המים שבכוס, הרי תטפנה טיפות מן התמצית שנוצרה חזרה לתוך הכוס, ויש בזה חשש איסור ברירה.

(קצב) דאילו בעצם הוצאת השקית אין משום איסור בורר מכיון שהיא ניכרת בפ"ע. וכדלעיל ס' ד. ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דנכון להחמיר שלא להוציא את השקית ולאוחזה ביד כדי שיזובו המים ממנה. דאף שהמים היו תחילה צלולים, ודומה להא דסי' שיט ס' ט, דנותן מים במשמרת התלויה מע"ש, ע"ש במ"ב ס"ק לג (ובהא דמשמרת צ"ע, דנהי דלא אסור מחמת ברירת המים, אבל בנותן מים כדי שיצולו הרי בכוחו מסנן יין מתוך השמרים, לפי הפירוש דנותן את המים בתוך השמרים כדי לעשותם צלולים ויזוב גם היין שבתוך השמרים). מ"מ אפשר דשאני הכא, דאחיזת השקית כדי שיזובו ממנה המים חמיר טפי, כיון שהמים והעלים כבר מעורבים ועי"ז שמוציא את השקית ואוחזה בידו, ה"ה כמסנן מים עכורים ולא צלולים. ולפ"ז ה"ה דבמשמרת הנ"ל ג"כ י"ל, שאם היא נמצאת ממש בתוך היין, דאסור להגביה את המשמרת ע"מ שיזובו המים, אך אם הוא רק מוציא את השקית מן המים ואין לו ענין במשקין היוצאים ממנה, יתכן דאף שפ"ר הוא, שתטפנה מעט טיפות מן השקית, מ"מ מכיון שבנקל הן יוצאות, וגם הוא רק מגביה ומחזיק, והסינון נעשה מאליו, אפשר דלא חשיב בורר, עכ"ד.

Ayil Meshulash quoting Rav Elyashiv is lenient about removing a tea bag without a spoon.

איל משולש – בורר עמוד 431

ויש מחמירים שלא להוציאה מהכוס, אפילו כשאין כונתו לטפטף ממנה, [ומותר להוציאה בכף], ויש מקילים בזה, ובלבד שלא יטפטף.

(ק) שמעתי מגיסי הרב אבי"ב בשם הגרי"ש אליישוב שליט"א, ואמר דלא דמי להא דזבוב דאסר החזו"א, דשם מעונין להפרידו מאותן טיפות, משא"כ בזה אין לו ענין בטיפות המטפטפות מהשקית עכ"ד. ונראה דכונת הגרי"ש שליט"א, דשם בזבוב ע"י טלטולו מפרידו מהמים המרוכזים סביבותיו, והרי זה מעשה ברירה בידיים, משא"כ בשקית תה שכונתו להוצאת השקית [ובזה אין משום בורר וכנ"ל], אלא שבשעה שמוציאה ממילא נוטפים המים מתוכה, אין זה מעשה ברירה. ודמי ממש להא דהשו"ע סי' שי"א ס"ה, דמותר לתת הכרשינים בכברה ולהוליכם לאבוס, אע"פ שבדרך הליכתו מתבררת הפסולת עיי"ש. [ואע"ם שבבב"ל שם כתב דלרש"י אין ההיתר אלא כשאינו פס"ר עיי"ש, אפשר דהכא אינו פס"ר שיטפטפו טיפות ובפרט כשמוציאו במהירות, ועיין גם בפרק ט' סעיף ג' הערה י"ד שמדברי רוב הראשונים משמע דאפילו בפס"ר מותר].

11. Teapot

Chazon Ish is lenient to use a teapot to hold back the tea leaves from the tea when it pours.

מן האמור נלמד בעלי תה שנוהרין שלא לסנן כל התה מן העלים היינו גמי משום שהמים הסמוכים להעלים חשיבי מעורבין אבל המים הצפין ע"פ העלין לא חשיבי מעורבין ולפ"ז אם נעכרו העלים בתוך המים ע"י תנועה חזקה אין לערות בשעה ההיא עד שיחזרו ויצללו ומיהו אפשר כיון שאין כאן שימוש בכברה ממש אף שיש

בפנים כנגד חוטמה של כלי כעין רשת לעכב העלים מ"מ י"ל דלא הוי רק כדין ברירה ביד דמותר כשנוטל אוכל מתוך פסולת כדי לאכול מיד.

Orchos Shabbos quotes that *Chazon Ish* actually used such a teapot in his house.

ועיין בספר טעמא דקרא להגר"ח קנייבסקי שליט"א שמביא שבבית מרן החזו"א השתמשו בתיון שיש בו מסננת ולא דקדקו לעיין אם התמצית צפה מעל העלים או מעורבת בהם.

Rav Shmuel Auerbach held that such a teapot is a *kli borer*.

עו. תיון שיש בפיו מסננת המעכבת את העלים מלצאת, יש שדנו זאת ככלי המיוחד לברירה ואסרו להשתמש בה בשבת, ויש שדנו להתיר זאת, אמנם כל הנידון בזה הוא רק באופן שהעלים מעורבים בתמצית, אך באופן שהעלים שקועים בתחתית הכלי והתמצית צפה מלמעלה מותר לכ"ע לערות מהתמצית שמלמעלה כיון שאין כאן תערובת.

פה. עי' שביתת השבת מלאכת בורר בב"ר ס"ק מ"ט וס"ק נ"ב, וע"ע בספר כף החיים סי' שי"ט ס"ק קי"ג. וגם מו"ר הגר"ש אויערבאך שליט"א כתב בזה וז"ל מאד מתמיה להקל באיסור בורר דאורייתא משום הסברות שיש בזה, ובעניי דאכתי עכ"פ ספיקא דאורייתא הוי, ויותר מזה דאין כ"כ יסוד להסברות בזה, דבפשוטו יש לפנינו בורר ע"י כלי דהוי בורר דאורייתא.

Ayil Meshulash is only lenient if the leaves are on the bottom and one didn't reach them yet.

איל משולש – בורר עמוד 331

ל. לכן, מותר למזוג מהם את המשקה מלמעלה, כל זמן שלא הגיע לעלים ולשמרים. אבל כשנגיע לעלים ולשמרים אסור למזוג מהם, [אלא ישפוך מפתח התיון או הקנקן].

Ayil Meshulash explains *Chazon Ish's* position.

איל משולש – בורר עמוד 231

ובאמת כונת מרן החזו"א אינה ברורה, מדוע הוי כבורר בידו, אחרי שהיא מסננת ומיוחדת ועשויה לסינון התמצית מהעלים. ונראה לי שכונתו כיון שעיקר שימוש הכלי הוא ליצוק התמצית בכוס בצורה נוחה, אלא שממילא גם מסתנן, לכן אין זה נחשב ומוגדר כ"כלי של ברירה", שהרי אין זו עיקר תכלית הכלי.

12. Slotted Spoons

Shemiras Shabbos Kehilchasah forbids using a slotted spoon to drain noodles.

שמירת שבת כהלכתה א עמוד 461

נח. אסור לסנון איטריות מבושלות מן המים שבהם נתבשלו, מכיון שלא רגילים לשתות מים אלה, וכן אסור לשים מכסה על פי הקדירה ולשפוך את המים ולהשאיר את האיטריות בקדירה. ואף אסור להשתמש לצורך זה במצקת המנוקבת לשם הוצאת המשקין דרך נקביה. אבל כשכונתו רק להעביר בה את האיטריות הישר מן הקדירה לצלחת, ואינו שווה כדי להפרידם מן המים, לית לך בה שמעט מן המים יזלו.

Ayil Meshulash forbids slotted spoons.

איל משולש – בורר עמוד 431

לד. הכפות שיש בהם נקבים – העשויות לסינון, כגון הכף העשויה ליטול הבשר מתוך המרק, וכן הכף העשויה לקחת הסלט בלי השמן וכיו"ב, – דינם כמסננת, ואסור להשתמש בהם.

Orchos Shabbos holds a slotted spoon is a kli borer even according to Chazon Ish.

ארחות שבת א' ע' 871-971

עד. אין להשתמש בכף מחוררת לנטילת סלט המעורב ברוטב היות והכף היא כלי המשמש לברירה, שהרי נועדה לסנן את הרוטב מתוך האוכל.

עי' בשביתת השבת מלאכת מרקד בבאר רחובות אות כ"ו שכתב דחשיב ברירה בכלי [ומש"כ שם להתיר משום דמשתתני בהכי כבר נחלק עליו הגרש"א זצ"ל כספר שש"כ פ"ג הערה קנ"ו עיי"ש]. אמנם אכתי יל"ע בזה, דלפי הך צד שנכתוב לקמן סעיף ע"ז בשם החזו"א דתיון שיש בפיו מסננת לא חשיב ברירה בכלי, ה"נ יש לדון דכף זו שאינה נפה וכברה ממש והיא משמשת להגשת האוכל חשיבא דרך אכילה ואין בזה חשיבות ברירה בכלי, ועי' לעיל הערה ע"ט [והנה לענין הברירה הנעשית בכף הזו יש לעיין אי חשיבא ברירת אוכל מפסולת או ברירת פסולת מאוכל. ולכאורה נראה דעצם הגבהת הכף מהקערה חשיבא נטילת אוכל מהתערובת, והפסולת נשארת בכלי, אך אם מנער את הכף ע"מ להטיף את הרוטב אל הקערה – פעולה זו הו"א הוצאת פסולת מאוכל. ומעתה – לפי מה שבאנו לדון שאין כאן ברירה בכלי כיון שהוא דרך אכילה – עדיין אין להתיר אלא ברירת אוכל מפסולת ולא ברירת פסולת מאוכל, אמנם יותר נראה דטיפות הרוטב שמטיף מהכף אין בהן איסור בורר כיון שהן מעטות וטפלות לסלט והוי בגדר משתתני בהכי, והוא מטיף אותן רק כדי שלא ינטפו על המפה וא"כ נמצא שאין לאסור את השימוש בכף המחוררת אא"כ יש בזה שם של ברירה בכלי]. אמנם בעיקר דין הכף הזו נראה דחמירא מתיון, דבתיון עיקר שימושו הוא ככלי קיבול לתמצית, והמסננת טפילה לכלי זה, משא"כ בכף מחוררת כל עיקר צורתה מוכיחה שנעשתה ע"מ לסנן, ולכן יש למעשה הנטילה בכף זו שם ברירה בכלי. ומטעם זה אין להתיר גם הצמדת מכסה לסיר ע"מ לסנן את הרוטב מהגושים, כיון שעושה כאן מעשה מיוחד לברירה לכן חשיבא ברירה בכלי.

שו"ת אור לציון חלק ב פרק לא – דיני בורר בשבת

שאלה. האם מותר להוציא אוכל מסיר המרק במצקת שיש בה חורים שהנזולים מסתגנים דרכם, או שיש בזה משום איסור בורר.

תשובה. יש להתיר להוציא אוכל על ידי מצקת זו אף שהמרק מסתנן דרך החורים, אם דעתו לאכול אוכל זה מיד. ומכל מקום המחמיר בזה תבוא עליו ברכה.

13. Peelers

Shalmei Yehudah quotes Rav Elyashiv that a peeler is assur.

שלמי יהודה – מוקצה עמוד 111

מפני שתפוחי אדמה חיים הם מוקצים ככתוב בפ"ז סעי' י"ד מס' 50 ממילא אסור לקלפם. ואע"פ שאפשר לקלף תפוח"א מבושלים או תפוחים, מלפפונים, גזר וסלק, אבל זה מיוחד לתפוח"א ורוב תשמישו לכך. וע"ז העיר הגר"י זילבר שליט"א: כאן יש לתקן כי כאן אין קובע אם האוכל זה מוקצה אלא אם יש איסור בורר בקליפתו, ונפק"מ גם לחומרא בתפוחי עץ וכדומה שלפי ה"ב ע"ש שנמשך אחרי המ"א וש"א וכפי המובא במ"ב להחמיר לאסור,

מקורות לסימן שיט סעיף א

גם המקלף של תפוחי עץ וכדומה הוא כלי שמלאכתו לאיסור, (ומה דמובא בשעה"צ מהפמ"ג זה רק בתורת הערה ולא למעשה בניגוד למחבר אחד שמקשה משעה"צ להמ"ב, ואין לבדות יותר קולא ממה שמבואר במ"ב עצמו ובפרט שהמ"ב לא כתב לעיין בשעה"צ ועיי' באז נדברו ח"ט סי' י) עכ"ל וכן שמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א שאין לקלף תפוע וכד' במקלף דלפי הירושלמי הוא איסור בורר וגם לבבלי הוא עובדא דחול. ראה מחזה אליהו סי' נ"א.

Rav Yakov Kamenetsky held using a peeler is uvdin d'chol.

אמת ליעקב עמוד 622

נראה שאף שמותר לקלף ירקות ביו"ט, מ"מ אין להשתמש במקלף המיוחד לכך, דאף דמשום בורר אינו, מ"מ אסור מטעם עובדא דחול – מפי השמועה [ועיין לעיל סי' ש"ב ס"א בהערה].

Rav Karelitz forbids using a peeler.

ואמנם אם חותך את קליפת הפירות או הירקות ע"י כלי המיוחד לכך [שנקרא מקלף] הוי כבורר בנפה וכברה שיש בו חוב חטאת, ואסור אף אם חותך לאוכלו לאלתר, דכיון שיש בו מידה מיוחדת לקבוע את מידת הקליפה שחפץ להסירה והוא כלי המיוחד לכן הוי ברירה בכלי ואסור, וכן מבואר באגלי טל [כג] וז"ל, הבורר שומים ובצלים וכיוצ"ב מהפירות שיש עליהם קליפה להניח לאחר זמן או בכלי המיוחד לכך אפילו לאכול לאחר חייב משום (בורר?).

Emes Lyaakov argues that a peeler is uvdin d'chol like Mishnah Berurah writes in context of tochen.

משנה ברורה סימן שכא מה

וכיוצא שלא יחתכם בכלי [שקורין האק מעסער] דאפשר דחשיב בכלי המיוחד רק בסכין בעלמא וגם בלא"ה אסור משום עובדא דחול.

Ayil Meshulash writes that peelers are a kli borer since it aids in the actual borer to make it more precise.

איל משולש – בורר עמוד 921

יט. מקלף המיועד לקילוף פירות וירקות, הוא כלי המיוחד לברירה. לכן, אסור לקלף בו הפירות שיש בקילוף משום בורר.

(ה*) ומסייע לברירה היינו שהכלי עצמו עושה הברירה. וכגון: תמחוי הוא כלי של ברירה כיון שע"י הקטנית נופלת לצד אחד והפסולת לצד אחר. משא"כ מגש אינו כלי של ברירה, כיון שאינו אלא מיקל על הבורר. וכן: מקלף הוא כלי של ברירה כיון שמכוין את הברירה, משא"כ סכין אינו כלי של ברירה, כיון שאינו אלא מסייע לחיתוך אבל לא לעצם הברירה, כך שמעתי מהגר"נ שליט"א, ועיין לקמן סעיף ח' והערה כ"ג, וסעיף כ"ג והערה ע'.

14. What is considered *pesoles*?

Magen Avraham explains that something edible under pressure is considered *pesoles*.

מגן אברהם סימן שיט ג

מותר לברור הירק. דוקא אוכל מתוך הפסולת ועמ"ש ססי' תרי"א דאפי' אין העלין הללו פסול' גמור שראוי לאכילה על ידי הדחק אסור לברור הפסולת ע"ש (וכ"כ הש"ע הרב ס"ד ומ"ב ס"ק ז, דלא כא"ר ס"ק ה דמיקל).

Biur Halachah clarifies that if the outer leaves go bad, they may be removed like a peel.

ביאור הלכה סימן שיט א

מן העלין המעופשים – באופן ברירה זו יש חילוק דאם הם עלים מופרדים יבור לו הטובים ויניח המעופשים וכמו שכתב המ"א אבל אם הם קלחים כגון חזרת שהעלים שמבחוץ הם המעופשים או יסיר מוצא המעופשות דהו"ל כמסיר הקליפה לאכול התוך [שיורי ברכה וכ"כ בפמ"ג דזהו לאו דרך ברירה רק לתקן המאכל].

15. Separating two types of food not intending to eat them right away

Pri Megadim is unsure if it is permitted to separate two foods if one plans to eat it later.

פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן שיט ב

ולכאורה שני מיני אוכלין אחד לאלתר ואחד לאחר זמן אסור לברור מה שלאחר זמן, הא שניהם לאחר זמן שרי, דהי אוכל והי פסולת.

פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן שיט יב

ובלבוש [סעיף טו] כתב שהחלבון והלמון שני מינים הם, וכן משמע בב"ח [עמוד תלא דבור ראשון]. עיין מ"א אות י"ו. ולפי זה בנפה וכברה כל שאין רוצה לאכול עתה שניהם שרי, דמשמרת כנפה דמי, שהרי שימרו חייב חטאת.

Biur Halachah argues with *Pri Megadim* especially in light of *Rambam*.

ביאור הלכה סימן שיט ג

היו לפניו וכו' – הגה הפמ"ג מסתפק דאם בירר מין אחד מחבירו ודעתו להניח שניהם אלאחר זמן אם שייך בזה ברירה דהי אוכל והי פסולת ע"ש ולענ"ד נראה פשוט מלשון הרמב"ם דס"ל דהברירה מה שבורר מין אחד מחבירו ועי"ז הוא כל מין בפ"ע זהו עצם המלאכה אלא דאם דעתו לאכול תיכף והוא בידו הוא דרך מאכל וא"כ ק"ו הדבר ומה היכא שהניח מין אחד על מקומו שייך שם ברירה וכ"ש בזה שלקח כל מין ומין וביירו לעצמו דחייב והנה הפמ"ג במ"ז סקי"ב אהא דאיתא שם דשרי לסנן החלמון מן החלבון ע"י מסננת [שהוא דומה לנפה וכברה] אף דמקרי ב' מינים והטעם משום דאין מסנן החלמון כדי לאכול כ"א ליפות מראה החרדל ומזה הוכיח שם דה"ה דמותר לברור שני מיני אוכלים אחד מחבירו אף ע"י נפה וכברה היכא דאין רוצה לאכלם עתה ולענ"ד לא דמי כלל דהתם תרוייהו אינם עומדים לאכילה לעולם דהחלבון נתרבר בפסולת החרדל ואין רוצה לאכלה והחלמון יורד למטה לגוון ולא לאכילה ולפיכך אין שייך ע"ז שם בורר שאין מתקנם ע"י ברירתו

לאכילה לעולם אבל כשבורר שני מיני אוכלים כ"א מחבירו כדי לאכול כל מין בפני עצמו לאחר זמן הרי שפיר מתקן שניהם ע"י ברירתו ובורר גמור הוא וכמו שכתבנו.

Rav Ovadia Yosef holds that Pri Megadim can be used as a factor to be lenient.

שו"ת יביע אומר חלק ה – אורח חיים סימן לא אות ה
 ויש לצרף נימוק נוסף להקל בנ"ד, ע"פ מ"ש הפמ"ג (מש"ז סק"ב) וכו' איברא דחזיתיה להגאון יעב"ץ בס' מור וקציעה (סי' תקמה) שכ', לסדר אותיות דפוס בחוה"מ נ"ל דשרי, ואפילו בשבת אין חיוב ע"ז, ואפילו למ"ד יש עמור שלא בג"ק, מ"מ אין זה עימור של קיימא. אך אסור לקשור האותיות אפילו בחוה"מ וכו'. ולהפריד האותיות מחבור סדורם לאחר ההדפסה, ולהחזירם למקומם בתיבות המסדרים יש בו משום בורר ומניח. ועוד שכשמתקן הקישורים הו"ל כסותר בנין וכו'. ע"ש. והרי בהפרדת האותיות ובירורם, כל אפייא שוין לגבי דידיה, והי מנייהו אוכל והי פסולת, ואפ"ה מחייב משום בורר להניח. וזה שלא כד' הפמ"ג הנ"ל. אולם ראיתי בשו"ת מהרש"ג ח"א (סי' נד), שהביא קושית הרה"ג השואל מהר"ש זנוויל כהנא ע"ד היעב"ץ הנ"ל שחושב זאת לבורר, והרי בורר לא הוי אלא בבורר אוכל שאינו רוצה בו מתוך אוכל שרוצה בו, דהו"ל כפסולת מתוך אוכל, משא"כ בכה"ג הרי אין כאן שום פסולת. והרהמ"ח פקפק תחלה על חילוק זה, וסיים, שוב נתיישבתי שיש מקום לסברת הרה"ג השואל, דבשלמא בורר אוכל מתוך אוכל, וצריך לאחד ולא לחבירו, שפיר י"ל דהו"ל כבורר פסולת מתוך אוכל, אבל בבורר אוכל מתוך אוכל, וצריך לשניהם בשוה, י"ל דלא הוי בורר, אלא מפריד המינים א' מחבירו, וכיון דלא הוי דכוותיה במלאכת המשכן, אפילו הוי ב' מינים, לא שייך בזה דין בורר. והדבר צ"ע שאפשר שסברת הרה"ג השואל נכונה היא. עכת"ד. (גם בשו"ת מנחת אלעזר ממונקאטש בח"ג (סי' מב) הזכיר סברא זו, שי"ל דבכה"ג לא שייך דין בורר כלל, שאינו כאוכל ופסולת, רק מניח כל אות בתיבה שלו כשמפרקו ומניח חזרה כל אות למקומו. ע"כ. אך י"ל דהתם הכוונה שהוא לוקח כל אות ואות על הסדר, ונותן כל אות במקומו, ובכה"ג לא חשיב בורר, וה"נ אילו היה לוקח מן הבא בידו, סכין, או כף, או מזלג, ושוטפו, ומניחו במקומו, קמא קמא דאתא לידיה, לא שייך בזה דין ברירה, אבל כשמחפש מין אחד בלבד ומצרפם לתתם במקומם י"ל שיש בזה דין בורר). וק"ק שלא העיר מד' הפמ"ג הנ"ל שהוא תנא דמסייע להרה"ג השואל בסברתו זאת. ואמנם ראיתי להמשנ"ב בבאה"ל (ס"ג) וכו' ובאמת שאין זה מוכרח כ"כ להלכה, דהא הפמ"ג (והמהרש"ג) טעמא קאמרי דבעינן ברירת אוכל מתוך פסולת, וכאן הי מנייהו אוכל והי פסולת. ועכ"פ מידי ספקא לא נפקא. ובנ"ד מיהא חזי לאצטרופי להקל משום ספק ספיקא.

16. Borer for others

The extra language of the *Braisa* hints that separating for others is permitted.

תוספות מסכת שבת דף עד עמוד א
 בורר ומניח – פי' לצורך אחרים.

Shemiras Shabbos Kehilchasah adds that it is permitted to separate for others even if the separator's intent is to remove the *ochel* he personally doesn't like.

שמירת שבת כהלכתה א עמוד 541

ח. כל מקום שהתירו לבורר את האוכל מתוך הפסולת, או לקלוף את הקליפה מן האוכל, או למיין מינים שונים, וכולם לצורך השימוש המידי, וכמבואר לעיל ולהלן, אין כל הבדל בין העושה כן לצורך השימוש

הבלעדי שלו, לבין העושה כן לצורך השימוש שלו יחד עם של אחרים, או אם עושה כן לצורך השימוש של הזולת בלבד, כשהוא בעצמו אינו נהנה ממעשהו, או אם עושה כן לצורך הבהמה.

Rav Karelitz isn't sure if this is permitted.

יש להסתפק בבורר אוכל מתוך אוכל אחר דאסור לברור את המאכל שאינו רוצה בו משום דחשיב לגביו כפסולת, אם מותר להוציא את המאכל שאינו רוצה בו וליתנו לחבירו כשחבירו חפץ בו, דהרי מותר לברור אוכל מתוך פסולת עבור אחרים אף שלגבי עצמו האוכל הוא חשיב פסולת, אך כאן יש לדון אם מעשה ברירתו מתייחס לאדם שבורר שהרי הוא בורר באמת לעצמו שמאכלו יהיה מתוקן והרי אסור לברור פסולת מתוך אוכל ואף שהפסולת הזו נחשבת אוכל לגבי אדם אחר, או דלמא כיון שבשעת ברירתו מיועד האוכל הזה לאדם שלגביו נחשב לאוכל ולא לפסולת הרי מתייחס מעשה ברירתו כאילו בורר לצורך האחר אף שעיקר ברירתו הוא לצורך עצמו ואין זה בורר, וצ"ע.

17. If *borer* was done

Pri Megadim addresses what to do if borer was done on shabbos.

פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן שיט א
יש להסתפק אם בירר אם אסור באותו שבת, ויש לומר דאסור, דנהנה ממלאכת שבת בבורר אוכל מפסולת דאי אפשר לאכול כך, אבל שני מיני אוכלין דאפשר לאכול כך צ"ע.

Biur Halachah is lenient if it was accidental.

ביאור הלכה סימן שיט א
הבורר אוכל מתוך הפסולת – עיין בפמ"ג שכתב דבדיעבד אם בירר י"ל דאסור לאותה שבת דנהנה ממלאכת שבת וע"ש מה שמסתפק בכמה דברים בענין זה אולם לפי מה שכתב הגר"א לעיל בסימן שי"ח ס"א אין להחמיר בשאר מלאכות בשוגג לענין דיעבד וע"ש בבה"ל.

Shulchan Aruch Harav

שו"ע הרב או"ח סי' שי"ט א'

א. הבורר הוא מאבות מלאכות שכן במשכן היו בוררים הפסולת מתוך הסממנים לפיכך כל הבורר פסולת מתוך האוכל אפילו בידו אחת ואפילו כדי לאכול לאלתר חייב. אבל הבורר אוכל מתוך הפסולת כדי לאכול לאלתר אינו חייב אלא אם כן בורר בנפה או כברה שזהו דרך ברירתו אבל אם בירר בקנן או תמחוי פטור מן התורה אבל אסור מדברי סופרים גזרה משום נפה וכברהואם בורר האוכל בידו כדי לאכול לאלתר מותר מפני שנטילת האוכל מתוך הפסולת כדי לאכול מיד אין זה מעין מלאכה כלל שדרך אכילה כך הוא שהרי אי אפשר לאכול הכל האוכל עם הפסולת ולא אסרתו תורה אלא לעשותו בכלי המיוחד לכך דהיינו נפה וכברה אבל נטילת הפסולת אין זו דרך אכילה אלא דרך תיקון האוכל שיהא ראוי לאכילה הרי זו מלאכה גמורה ולפיכך אפילו אם האוכל מרובה על הפסולת ויש טורח יותר בברירת האוכל אעפ"כ לא יברור הפסולת אפילו כדי לאכול לאלתר:

סעיף ב

1-2. What is considered immediate?

Rosh quotes *Rabbenu Chananel* who explains that separating for the current meal is considered immediate.

רא"ש מסכת שבת פרק ז סימן ד
 ושיעור לאלתר פר"ח ז"ל שיעור מנה שמיסב על השולחן לאותה סעודה ודוקא אוכל מתוך פסולת. אבל פסולת מתוך אוכל אסור.

Mishnah Berurah permits separating for a meal and if there's leftovers that is fine.

משנה ברורה סימן שיט ה
 לצורך וכו' – ואם כונתו כדי שישתייר גם אחר סעודה או על סעודה אחרת חייב חטאת [טור] אך אם ממילא נשתייר מברירתו עד לאחר הסעודה [ה] אין בכך כלום כיון שכבר בירר בהיתר.

Rav Karelitz allows making a lot for guests so that they're welcome to take.

ונראה שמותר לברור אוכל לאלתר לצורך אורחים אף שאינם צריכים אלא מועט ומכין ברווח כדי ליתן להם בעין יפה, דוהו מיקרי השתמשות של אכילה.

3. When *borer* needs to be done now for later use

Shemiras Shabbos Kehilchasa explains that the purpose of *borer* needs to be realized immediately after the *borer*.

עח. ומה שאמרנו, שלא התירו לברור אוכל מתוך פסולת אלא לשימוש מידי בדבר הנברר, היינו שישתמש בו באופן כזה שהתועלת תהיה מידית.

Mishnah Berurah explains that it is forbidden to do *borer* on onions to put them in vinegar [earlier in the day] for *seuda shelishis*.

משנה ברורה סימן שיט יא
 ע"כ יש לזוהר במה שנוהגין העולם להכין הבצלים בחומץ לאיזה תיקון מאכל לסעודה ג'

Rav Shlomo Zalman explains that it is permitted to separate onions for a dish whose taste improves if it is left inside for a while. It is called derech achilah and has implications about taking food out of a refrigerator in advance of the meal.

שמירת שבת כהלכתה א עמוד 171-071

ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דמסתבר שאם לטעם הטוב של התבשיל צריך שיהיו הבצלים מונחים בו זמן רב, די"ל דחשיב אלאלתר ושרי, ועיין שו"ת רב פעלים ח"א סי' יב ד"ה והנה, שאינו סובר כן. ונלע"ד בזה, דכמו שמותר לברור לצורך סעודה של מאה איש אף שתחילת הברירה היא ודאי אלאחר זמן, וגם מותר לברור לצורך סעודה של כמה מנות אף שהמנה האחרונה יאכלו אותה רק לאח"ז, והיינו מפני שדרך אכילה הוא כך, ה"נ גם כאן, אם לצורך הטעם רגילים תמיד להכין ולתקן אותו רק ג' או ד' שעות לפני הסעודה, שפיר מותר לברור וחשיב כדרך אכילה בכך. אבל אם המאכל הוא טוב גם אם הוא מוכן מתמול שלשום, מסתבר שרגילים תמיד להכין הרבה כדי שיהא אפשר לאכול תמיד מן המוכן מיד לכשירצה. ובוזו נראה שאף אם לא ידע מאתמול וצריך רק עכשיו לתקן אותו, חשיב רק כבורר לתקן מאכל, אבל אין זה חשיב כדרך אכילה ואסור לברור, ולפ"ז יש לדון בנוגע להלכות שבסעיפים עט ופא, לענין קירור והפגה מהקפאה, עכ"ד. והה"נ אם קולף פירות ע"מ לחותכם לסלט שהוא טעים יותר אם מקדימים את הכנתו. ולכאורה יש להביא ראיה מסי' תקי במ"א ס"ק ב ובמחהש"ק שם, דלרשב"א (דס"ל רכל מה שאסור בשבת משום בורר, כגון שלא לאכול לאלתר, גם ביו"ט אסור), דמיירי שצריך לקמח לאלתר, ע"ש, והיינו כדי לאפות, והרי הוא אינו אוכל את הקמח כמו שהוא, וכן מצאתי ראיה זו בשו"ת חשב סופר סי' ה, ועיין גם אג"ט מלאכת בורר בהערה ט.

Rav Shlomo Zalman is lenient to do borer for another even if they will only use it later. He isn't sure about separating a siddur that fell in the garbage if saving it from the garbage is called an immediate use.

(רו) ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, כי מסתבר שהבורר כלי כדי להשאילו לחברו, גם אם הלה ישתמש בו רק לאח"ז, חשיב כבורר לאלתר מכיון שבברירת הכלי גמר המשאיל את שימושו בכלי זה, והרי מעשהו נחשב למעשה בפ"ע, ואין המשאיל צריך לשאול את השואל, אם כוונתו לשימוש מיד, וכמו שדרך אכילה או לבישה בכך, כך גם בבורר כדי להשאיל, ולכן אם המשאיל עומד לעזוב את הבית ולא יהיה אח"כ בבית, מותר לו לברור עבור השואל אע"פ שהשואל ישתמש בכלי רק לאחר זמן, מכיון שעושה עכשיו את המצוה. וגם אפשר שיכול המשאיל לומר לשואל שיברור בעצמו מה שצריך, הואיל והמשאיל רוצה לעזוב את הבית, אבל אם המשאיל נשאר בביתו והוא אומר לשואל שאם הוא צריך להשתמש בכלי לאחר זמן ג"כ יוכל לקבלו, נראה דאסור, דאל"כ יוכל כל אדם לברור על לאחר זמן לכבד בכך את אביו או אמו או את רעהו למנוע מהם טורח לברור סמוך לאכילה, ועיין שו"ת רב פעלים ח"א סי' יד. וממה שהתרנו להשאיל חפץ לחבירו, הגם שאינו משתמש בו מיד, אין ללמוד להתיר לבת שרוצה ללכת להתפלל לפני האוכל ואמה מבקשת ממנה למיין משהו לצורך הסעודה, דשאני התם דנחשב כמו שהאמא אומרת לבת לעבור עבירה, משא"כ הכא מטרת המשאיל לעשות חסד עם השואל, שאת זה הוא צריך לעשות מיד, ויל"ע, במי שמוציא מן האשפה אוכל שאינו נמאס עם נפילתו לאשפה, כגון אגוז בקליפתו, (עיין להלן פ"כ הערה צא) או חפץ יקר או דבר שבקדושה (דברים שאינם מוקצה, ראם אינם ראויים לשימוש, הם מוקצה, אפי' אם כתוב עליהם שם ה'), או אם מוציאם מבין כלים אחרים מפני חשש דליקה שתתפשט והוא רוצה להציל דברים חשובים, או כדי להחזיר אבירה, אי חשיב אלאלתר, כי הטעם שברירת אוכל מתוך פסולת מותרת הוא מפני שדרך אכילתו היא בכך או דרך שימוש היא בכך, משא"כ בהני שמטרת הברירה היא מסוג אחר.

מקורות לסימן שיט סעיף ב

Rav Shlomo Zalman holds that it is permitted to do borer so that there's enough to honor guests. He's unsure if he can do borer for the guests to take home.

שמירת שבת כהלכתה א עמוד 951-061

(קכט) קצוה"ש סי' קבה בבדה"ש ס"ק מ בשם בן איש חי. ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דאפשר שאף אם הוא יודע שהאורחים כלל לא יאכלו מן הפירות, ג"כ שרינן, מכיון שהוא קולף את הפירות לצורך האורחים כדי לכבדם עכשיו. ויש להסתפק, דאולי גם מותר לקלוף כדי ליתן לאורח צידה לדרך, אע"פ שהלה יאכל את הפירות רק לאח"ז, דכיון שעכשיו מכבדו בכך, הר"ז אלאלתר. ולא דמי להא דסי' שיט סע' ד בבניה"ל ד"ה חייב, דשאני התם, שעיקר כוונתו אלאחר זמן, משא"כ הכא שבורר כדי לכבד את האורחים מיד, והרי בכיבוד האורחים גמר את תפקידו, עכ"ד, ועיין להלן הערה רו וריב וסע' סט ויע.

Ayil Meshulash quotes Rav Chaim Kanievsky, Rav Elyashiv, and Rav Nissim Karelitz that it is forbidden to do borer in order to heat up food or cool drinks for later.

איל משולש – בורר עמוד 051

כו. אסור לברור בקבוקי משקה, או שאר דברי מאכל, כדי לקררם במקרר, אע"פ שכוונתו לשתותם או לאכלם מיד כשיתקררו. וכיו"ב: אסור לברור לצורך הכנת מאכל, שמעמידים אותו שעה קודם סעודה כדי שישתבח טעמו. — שכל אלה הוא בורר לאכלם לאחר זמן.

(פ) כן שמעתי מהגר"ק שליט"א. שוב כתב לי כן הגרי"ש שליט"א ושוב שמעתי כן מהגר"נ שליט"א. שו"ר שכן משמע מדברי האג"ט שנביא דבריו לקמן. שוב שמעתי כן גם בשם הגרי"ש אליישוב שליט"א. ואין זה דומה לשאר הכנות שקודם הסעודה שנחשבות כדרך אכילה דהחימום או הקירור הוא שלב שקודם הסעודה, והר"ז דומה לבורר מאכל ע"מ לבשלו שהבישול הוא דבר שקודם לסעודה.

שוב נתעוררתי דהרי שיטת הרשב"א בסופ"ק דביצה ובעבוה"ק, דמלאכת בורר אסורה מהתורה ביו"ט ולכן צריך שיברור הקטניות לאלתר, וקשה הרי קטניות עדיין מחוסרות בישול, ומוכח דכיון שיאכלם מיד לאחר הבישול הר"ז נקרא לאלתר, [וחכ"א תירץ דמבואר ברמב"ם פ"א מכלאים ה"ח דיש קטניות שנאכלים חי, ובוה שייך להעמיד המשנה דביצה שם אליבא דהרשב"א, אבל זה דוחק דהרי המשנה מדברת בכל הקטניות, שו"ר שכ"כ האג"ט בסק"ט].

ושמעתי מחכ"א לתרץ דהרשב"א לשיטתו דס"ל דפסולת מתוך אוכל מותר לאלתר, ועל-כרחך דסבירא ליה לרבינו הרשב"א דגדר דרך אכילה אינו שהברירה היא חלק מהסעודה, אלא שכל שבורר לאכילה מיד ולא להניח דרך אכילה הוא ולא דרך ברירה לאוצר, וממילא בזה שיאכלו מיד אחר הבישול הרי בורר לאכילה. ואה"נ הרשב"א יתיר גם בכל האופנים שנתבאר למעלה לאיסור.

Ayil Meshulash writes that a woman going on a trip with her son may not do borer for her son to eat later.

כד. אשה היוצאת לטייל עם בנה הקטן, לא תברור הפרי או המאכל שלוקחת עמה להאכילו לאחר-זמן, וכן לא תקלף התפוז או התפוח, או תחתוך הבננה מהאשכול, — כשרוצה להאכילו לאחר-זמן.

Rav Vosner is lenient about this.

ח. מי שיוצא לטייל עם ילד וזקוק עבורו לאוכל ובגדים בשעת הטיול, מותר לו לברור לצורך זה אוכל מפסולת (כגון לקלף פרי), דזה נחשב כבורר לאלתר, אף אם אינו צריך לאכול את האוכל מיד בתחלת הטיול.

Shulchan Aruch Harav

שו"ע הרב או"ח סי' שי"ט ב'

וכן הבורר אוכל מתוך הפסולת שלא לאכול לאלתר אלא להניחו לאכלו לאחר זמן אפילו בו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב לפי שלא שייך כאן לומר דרך אכילה כך הוא כיון שאינו אוכל לאלתר.

